

ALSÓNÁNA KÖZSÉG

TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVE

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

AKTUALIZÁLVA, 2021. június

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS.....	7
1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ.....	7
1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok.....	7
1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Koncepcióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata	7
1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	11
1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai	16
1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása	19
1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai.....	19
1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések.....	20
1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata	20
1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök	20
1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek	20
1.7. A település társadalma.....	21
1.7.2. A társadalom térbeli rétegződése, konfliktusok, érdekviszonyok.....	22
1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)	22
1.8. A település humán infrastruktúrája	22
1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.).....	23
1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása	23
1.9. A település gazdasága	23
1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre	24
1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői - nagyobb jellemző vállalkozások, mezőgazdasági, erdőgazdasági vállalkozások, gazdasági telephelyek.....	24
1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése	24
1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.).....	24
1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)	25
1.10. Az önkormányzat gazdálkodása	25
1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program.....	25
1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	25
1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység	25

1.10.4. Foglalkoztatáspolitiká.....	25
1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás.....	25
1.10.6. Intézményfenntartás	25
1.10.7. Energiagazdálkodás	25
1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások.....	26
1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata	27
1.12.1. Természeti adottságok	27
1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet.....	27
1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területe	29
1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése.....	30
1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata	30
1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei	30
1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái	31
1.14. Az épített környezet vizsgálata.....	32
1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata	32
1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata	34
1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter	36
1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése	37
1.14.5. Az építmények vizsgálata	37
1.14.6. Az épített környezet értékei.....	38
1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái	43
1.15. Közlekedés.....	44
1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok.....	44
1.15.2. Közúti közlekedés	44
1.15.3. Közösségi közlekedés	44
1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés	44
1.15.5. Parkolás	45
1.16. Közművesítés.....	45
1.16.1. Víziközművek.....	45
1.16.2. Energia.....	45
1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények).....	46
1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés).....	46
1.17.1. talaj.....	46
1.17.2. felszíni és a felszín alatti vizek	46
1.17.3. levegőtisztaság és védelme	47

1.17.4. zaj- és rezgésterhelés	47
1.17.5. sugárzás védelem	47
17.6. hulladékkezelés	47
1.17.7. vizuális környezetterhelés	47
1.17.8. árvízvédelem	48
1.18. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők). 48	
1.18.1. építésföldtani korlátok	48
1.18.2. Vízirajzi veszélyeztetettség.....	49
1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely.....	49
2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ	50
2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése.....	50
3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ	51
3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis	51
3.1.1. A folyamatok értékelése.....	51
3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése	51
3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata	53
3.2. Problématérkép/értéktérkép	54
3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek	56
3.3.1. településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása.....	56
3.3.2. szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése.....	58
3.3.3. egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése	58

BEVEZETÉS

A megalapozó vizsgálat a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló (314/2012. XI. 8.) Korm. rendelet 1. melléklet szerinti tartalommal készült el.

1. HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ

1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

Alsónána Tolna megyében a Szekszárdi járáshoz tartozik, amelyet 17 település alkot: Alsónána, Alsónyék, Báta, Bátaszék, Decs, Harc, Kistormás, Kölesd, Medina, Ócsény, Pörböly, Sárpilis, Sióagárd, Szálka, Szedres, Szekszárd, Várdomb. Köztük 2 város (Szekszárd, Bátaszék) található.

Alsónána az 56. számú főútról leágazó 5602. sz. útról érhető el. Ez jelenti a település úthálózatának gerincét, melyről Mórággy és Várdomb is elérhető. A többi szomszédos településsel nincs közvetlen közúti kapcsolat. Alsónánát Szálka, Mórággy, Bátaszék, Alsónyék, Várdomb és Decs települések határolják.

A község közúton Bátaszéktől 10 km, Szekszárdtól 13 km, Bonyhádtól 19 km, Bajától 29 km, Pécstől 58 km, Budapesttől 160 km-re fekszik.

A község területén főútvonal, vasútvonal, autópálya nem halad keresztül.

A település méretéből adódóan alapfokú települési funkciókkal rendelkezik.

Az önkormányzat feladatait a Bátaszéki Közös Önkormányzati Hivatal keretében látja el.

1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Koncepcióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata

1.2.1. Országos Területfejlesztési Koncepció (OTK)

Célja, hogy – az Országos Fejlesztéspolitikai Koncepcióval összhangban – kijelölje az ország területfejlesztési politikájának célkitűzéseit, elveit és prioritás-rendszerét, megteremtve a területi szempontok konzekvens érvényesítésének lehetőségét, mind az ágazati szakpolitikák, mind az országos és területi programok kidolgozásában. A területfejlesztési politika fő funkciója az ország területileg harmonikus és hatékony működésének és kiegyensúlyozott, fenntartható területi fejlődésének megteremtése, valamint a területi leszakadás mérséklése.

A területfejlesztési politika átfogó céljai 2020-ig:

- térségi versenyképesség,
- területi felzárkózás,
- fenntartható térségfejlődés és örökségvédelem,
- területi integrálódás Európába,
- decentralizáció és regionalizmus.

1.2.2. Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) - 2014-2020.

A 2014 - 2020. közötti időszakban az EU források a gazdaságfejlesztést célozzák meg.

A TOP elsődleges célja a térségi, decentralizált gazdaságfejlesztés, a foglalkoztatás növelése.

Két fő stratégiai célt fogalmaz meg:

1. Gazdaságélénkítéshez és foglalkoztatási szint növeléséhez szükséges helyi feltételek biztosítása.
2. Vállalkozásbarát településfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása.

A TOP prioritásai:

1. prioritás: térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére

Célja: a vállalkozások munkahelyteremtő képességének ösztönzése, a helyi gazdaság működését segítő helyi-térségi feltételek biztosításával.

- a vállalkozások munkahelyteremtő képességének ösztönzése, a helyi gazdaság működését segítő helyi-térségi feltételek biztosításával,
- a turizmus területi adottságaiban rejlő endogén potenciál kibontakoztatása a foglalkoztatás elősegítése érdekében,
- a munkahelyek elérhetőségének javítása, a munkavállalók mobilitásának segítése a közlekedési feltételek fejlesztésével,
- a kisgyermekesek munkaerőpiacra történő visszatérése a gyermekellátási szolgáltatások fejlesztése által.

2. prioritás: Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés

Célja: a vállalkozások, befektetők és a lakosság számára vonzó települési környezet kialakítása, gazdaságösztönzés, fiatalok, népesség megtartása

3. prioritás: Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken

Célja: fenntartható városi közlekedés és önkormányzati energetikai fejlesztések

4. prioritás: A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése

Célja: Önkormányzati közszolgáltatások hozzáférhetőségének és minőségének javítása

5. prioritás: megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztés, foglalkoztatás ösztönzés, társadalmi együttműködés

Célja: az ERFA prioritásokhoz kapcsolódó ESZA támogatások, kiemelten a megyei gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó foglalkoztatási célú támogatások, a szociális városrehabilitációhoz kapcsolódó közösségi, humán fejlesztések támogatása, továbbá a helyi identitás és kohézió erősítése.

6. prioritás: Fenntartható városfejlesztés a megyei jogú városokban

7. prioritás: Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztések

Célja: - kísérleti jelleggel, városokban (10 ezer fő feletti) a helyi civil szervezetek, vállalkozások és önkormányzatok együttműködésével, alulról szerveződve alakított helyi akciócsoportokon keresztül, helyi fejlesztési stratégiákon alapuló fejlesztések – 20-30 db városi CLLD.

- Központi elem a helyi közösség részvétele a tervezésben és a megvalósításban.
- Kiemelt cél a fiatalok részvétele, a fiatalok megtartása.
- Lakótelepeken megvalósuló helyi fejlesztési, közösségszervezési programok ösztönzése.

1.2.3. Szekszárdi Kistérség Fejlesztési Programja 2014-2020 (2. számú munkaváltozat)

A Fejlesztési Program fő prioritásai, célkitűzései:

1. Prioritás: Térségi gazdaságfejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében

A prioritáshoz tartozó specifikus célok: Térségi szintű integrált, foglalkozás-orientált gazdaságfejlesztés. A foglalkoztatás és az életminőség javítása, családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése. Helyi érdekű kis- és közép vállalkozások fejlesztési aktivitásának javítása.

2. Prioritás: Befektetők és a lakosság számára vonzó városi és várostérségi környezet fejlesztése, megújítása

A prioritáshoz tartozó specifikus célok: A helyi közösségek fizikai és szellemi aktivitásának és egészségének erősítése. Vonzó, biztonságos és funkciógazdag települési környezet létrehozása, ideértve a barnamezős területek többfunkciós hasznosítását. Települési környezeti állapot javítása.

A célok eléréséhez szükséges beavatkozások, intézkedések:

Az aktív és egészséges élethez kapcsolódó közösségi infrastruktúra-fejlesztés a kulturális és természeti értékek megóvásával. A települési környezet integrált és környezettudatos megújítása. Belterületen fekvő barnamezős területek rehabilitációja. Kis léptékű települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések.

3. Prioritás: Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken. A település fejlesztési elképzeléseit nem érinti.

4. Prioritás: A társadalmi befogadás erősítése és a közösségi szolgáltatások helyi szintű fejlesztése

A célok eléréséhez szükséges beavatkozások, intézkedések:

Egészségügyi alapellátás és önkormányzati járóbeteg ellátás infrastrukturális fejlesztése. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése. Térségi és helyi közszolgáltatási és közigazgatási infrastruktúra-fejlesztés. Szegénység és szegregáció által sújtott leromlott városrészek rehabilitációja.

5. Prioritás: Közösségi szinten irányított várostérségi helyi fejlesztések

(CLLD típusú fejlesztések) A községet nem érinti.

6. Prioritás: Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, társadalmi befogadás és foglalkoztatás ösztönzés

A célok eléréséhez szükséges beavatkozások, intézkedések: A foglalkoztatási szint javítása megyei, térségi és helyi alternatív foglalkoztatás bővítést célzó programok támogatásával. A munkavállalók készségeinek és a helyi gazdaság potenciális igényeinek közelítése. A helyi identitás növelése – az egyének és a lakóhely közötti kapcsolat erősítése. Megyei és helyi speciális közösségfejlesztést és társadalmi befogadást támogató fejlesztési programok. A helyi szerveződések elősegítése (civil szervezetek) – a civil szervezetek és a település/térség közintézményei, valamint a helyi lakosok közötti kapcsolat erősítése. Helyi foglalkoztatást, munkába állást és családokat segítő programok és programalapú fejlesztések (CLLD típusú fejlesztések).

1.2.4. Tolna Megye Integrált Területi Programja (TIP) 2014-2020.

A TIP célrendszere illeszkedik a többi területfejlesztési dokumentumhoz.

A megvalósítandó célok:

- Fenntartható gazdaság- és turizmusfejlesztés, munkahelyteremtés
- Közlekedésfejlesztés
- Környezeti fenntarthatóság elősegítése
- Közintézmények fejlesztése
- Élhető települések
- Lakossági együttműködések, civil kezdeményezések elősegítése

1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

A településrendezési tervek készítése, módosítása során meg kell teremtetni az összhangot a magasabb szintű tervekkel, így Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvénnyel (továbbiakban Trtv.) megállapított Országos Területrendezési Tervvel.

1.3.1. Országos Területrendezési Terv

Az országos területrendezési terv a községet az alábbiakban érinti:

Az ország szerkezeti terve (Trtv. 10-11. §)

A terv a település kétharmad részét mezőgazdasági térségbe, egyharmad részét erdőgazdálkodási térségbe sorolta. A települési térségként a község belterületét, továbbá a hatályos településrendezési tervben gazdaságfejlesztési célra szánt, belterülettől délre fekvő „Schäffer malom fellett”-i részt jelöli. A község északi részén kelet – nyugat irányban áthalad a Várdomb – Bonyhád közti földgázszállító vezeték.

Az ország szerkezeti tervének kivonata

Országos övezetek:

1. Ökológiai hálózat (magterület, ökológiai folyosó, pufferterület) övezete (Trtv. 25.§, 26.§, 27.§)

A község északi részét érinti a magterület és a pufferterület övezete.

2. Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete (Trtv. 28.§)

Alsónána területének középső részén előfordul.

3. Jó termőhelyi adottságú szántók övezete: (9/2019. (VI.14.) MvM rend. 2.§)

Alsónána területén nem fordul elő.

4. Erdők övezete (Trtv. 29-30.§)

A külterületet érinti.

5. Erdőtelepítésre javasolt területek övezete: (9/2019. (VI.14.) MvM rend. 3.§)

Alsónána területét néhány apró foltban érinti.

6. Tájvédelmi terület övezete: (9/2019. (VI.14.) MvM rend. 4.§)

A község teljes közigazgatási területét érinti.

7. Világörökség és világörökség várományos terület övezete (Trv. 31.§)

Alsónána nem érintett.

8. Vízminőség-védelmi terület övezete: (9/2019. (VI.14.) MvM rend. 5.§)

A település területe érintett.

9. Nagyvízi meder övezete: (9/2019. (VI.14.) MvM rend. 6.§)

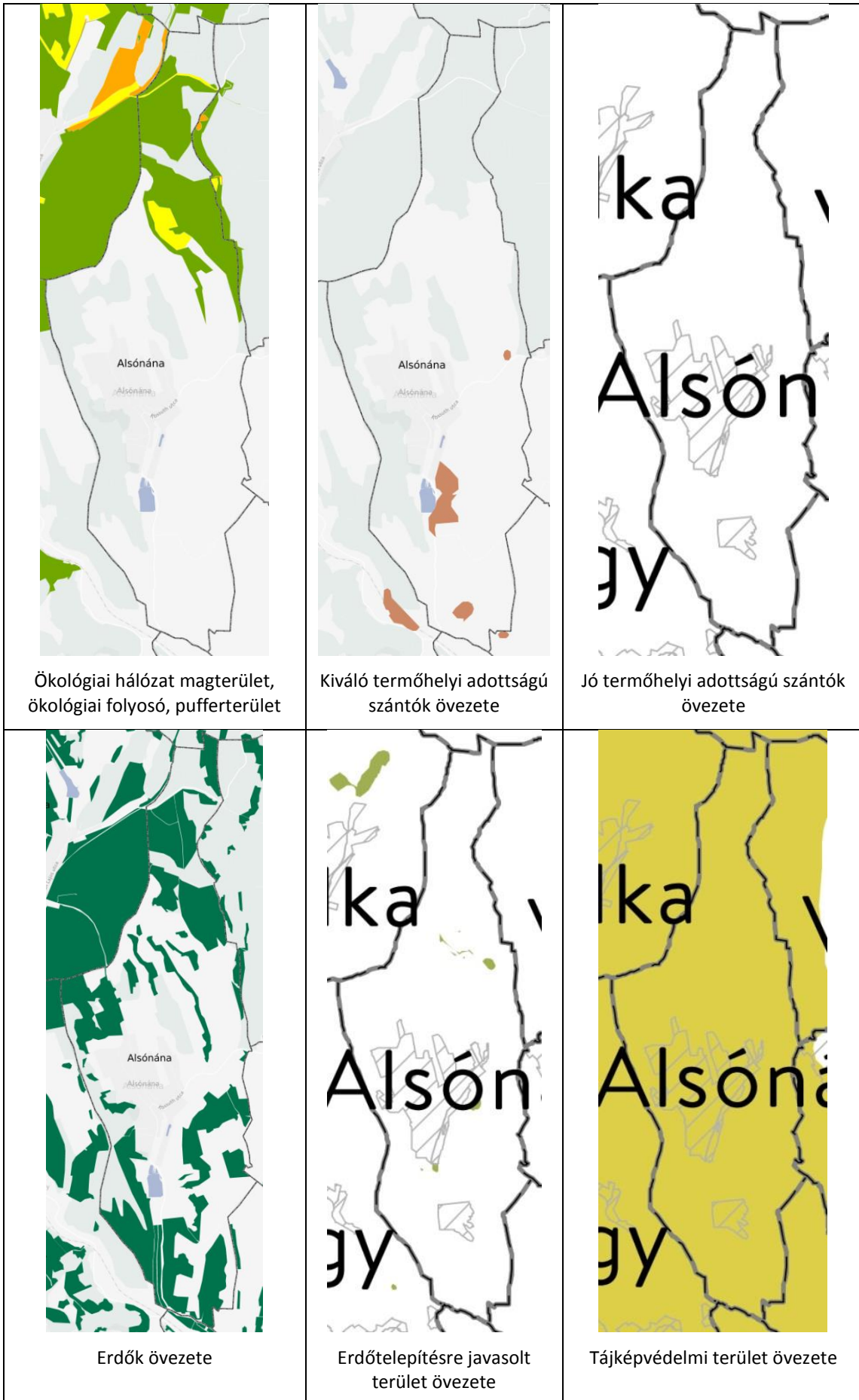
Alsónána nem érintett.

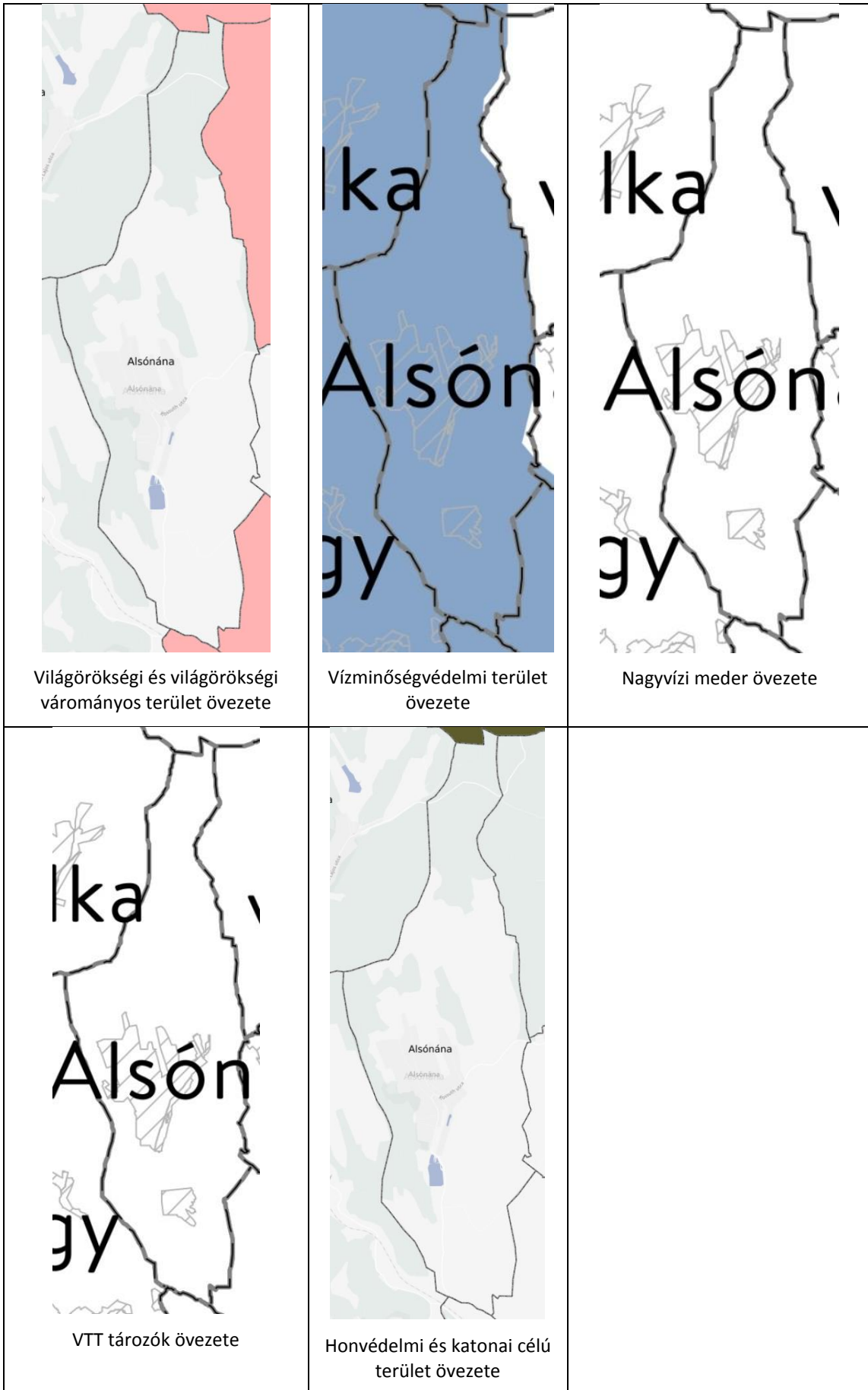
10. VTT-tározók övezete: (9/2019. (VI.14.) MvM rend. 7.§)

Alsónána nem érintett.

11. Honvédelmi és katonai célú terület övezete: (Trtv. 32. §)

Alsónána nem érintett.

1.3.2. Tolna Megye Területrendezési Terve

Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlésének Tolna megye területrendezési tervéről szóló 8/2020. (X. 29.) számú rendelete (továbbiakban: MTRT) Alsónána községet az alábbiakban érinti

A megye szerkezeti terve

Az MTRT térségi szerkezeti tervlapja a település belterületét települési térségbe, a külterületet erdőgazdálkodási és mezőgazdasági térségbe, a belterület alatt délre lévő kis területet vízgazdálkodási térségbe sorolta. A község területén áthalad az 5602 és 5601 sz. mellékút nyomvonala. A terv Alsónána és Szálka között egyéb burkolt utat jelöl.

Szerkezeti terv

Az MTRT-ben lévő adatok szerint Alsónána közigazgatási területén a megyei területfelhasználási kategóriák kiterjedése az alábbi módon oszlik meg:

Település területe (ha)	Erdőgazdálkodási térség (ha)	Települési térség (ha)	Mezőgazdasági térség (ha)	Vízgazdálkodási térség (ha)
1313,59	468,24	165,11	671,94	8,3

Országos övezetek az MTRT alapján:

3.1. Ökológiai hálózat övezete (magterület, ökológiai folyosó, pufferterület): a települést érinti a magterület és pufferterület övezete.

3.2. Kiváló és jó szántók övezete: A települést a kiváló szántók övezete érinti.

3.3. Erdők övezete, erdőtelepítésre javasolt terület övezete: A település területét érinti.

3.4. Tájképvédelmi terület övezete: A település területét érinti.

3.5. Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete: A település területét nem érinti.

3.6. vízminőség-védelmi terület övezete: A település területét érinti.

3.7. Nagvízi meder övezete: A település területét nem érinti.

3.8. Honvédelmi és katonai célú terület övezete: A település területét nem érinti.

Megyei övezetek az MTRT alapján:

3.9. Ásványi nyersanyagvagyron övezete: A település területét érinti.

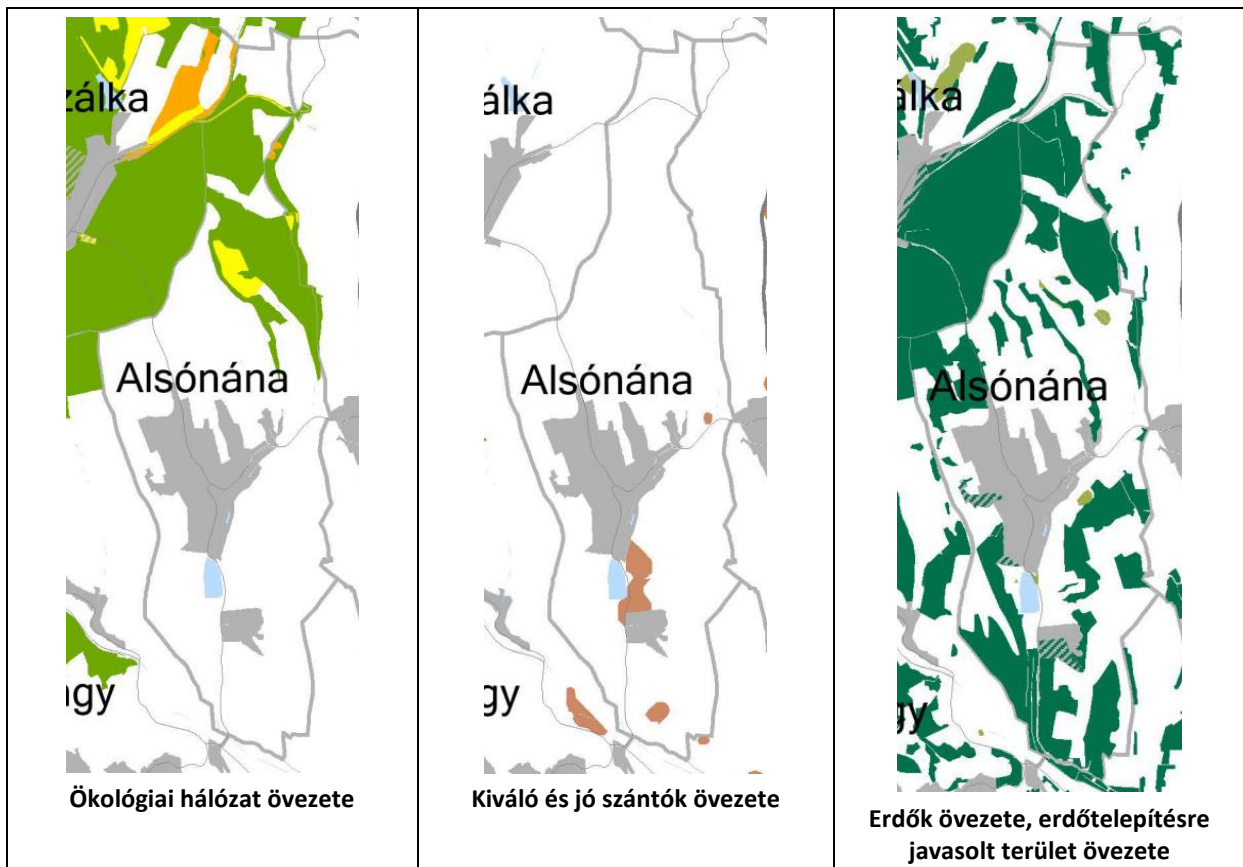
3.10. Rendszeresen belvízjárta terület övezete: A település területét nem érinti.

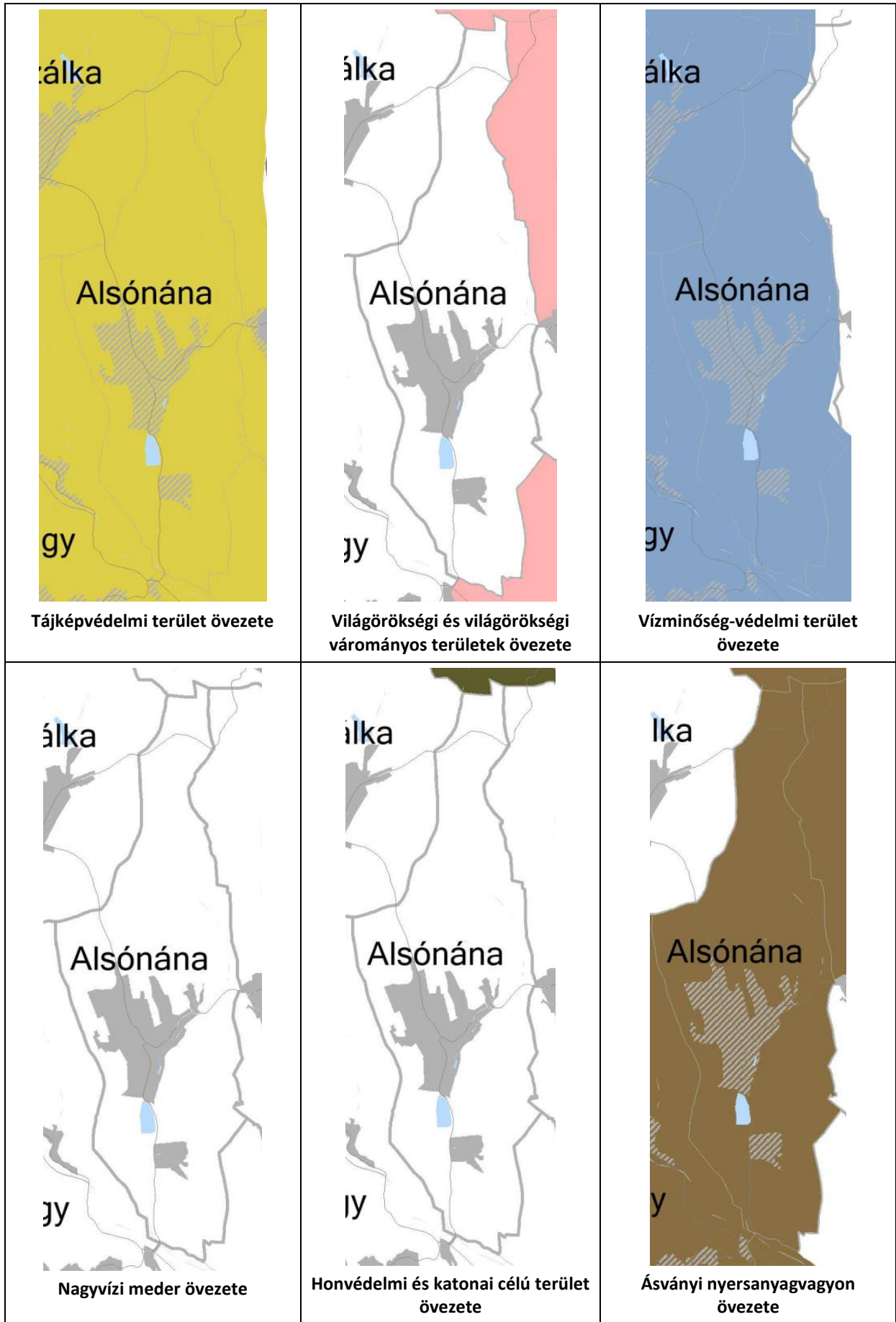
3.11. Földtani veszélyforrás terület övezete: A település területét érinti.

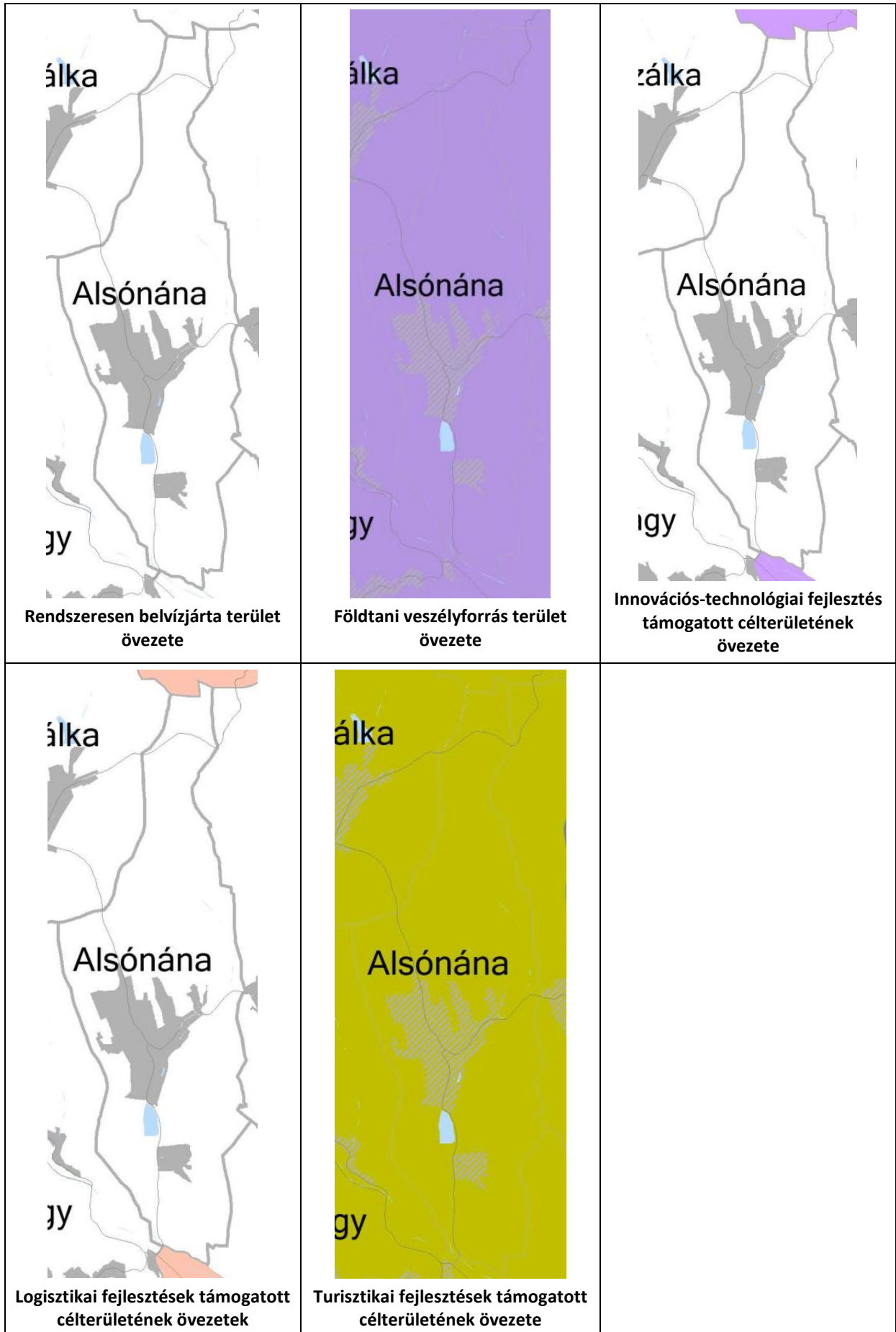
3.12.1. Innovációs-technológiai fejlesztés támogatott célterületének övezete: A település területét nem érinti.

3.12.2. Logisztikai fejlesztések támogatott célterületének övezete: A település területét nem érinti.

3.12.3. Turisztikai fejlesztések támogatott célterületének övezete: A település területét érinti.

1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai

Az Alsónánával szomszédos települések (Szálka, Mórág, Báticasék, Alsónyék, Várdomb, Decs) önkormányzatai a településrendezési terv készítés előzetes tájékoztatási szakaszába bevonásra kerültek. A beérkezett válaszok alapján a szomszédos települések fejlesztési elképzelései nem tartalmaznak olyan megállapításokat, amelyek Alsónána fő fejlesztési irányait befolyásolják.

A településrendezési terv további egyeztetési szakaszába a szomszédos települések önkormányzatai továbbra is bevonásra kerülnek.

1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai

Alsónána 2003-ben készített településfejlesztési koncepciója (elfogadva a 10/2003. (II.26.) számú Kt. határozattal) közép és hosszútávra fogalmazott meg feladatokat, célokat:

Foglalkoztatottság, munkahelyteremtés

Törekedni kell a helyi munkalehetőségek gyarapítására, és a helyi vállalkozások erősítésére

Gazdaság

A község készülő rendezési tervében új területeket kell kijelölni az ipari, a szolgáltató és a mezőgazdasági vállalkozások számára.

Turizmus, idegenforgalom

A turizmussal foglalkozó vállalkozások segítése.

Lakásépítés

A község északi részén egy vállalkozói beruházásban létesülő lakópark tervezett. (nem valósult meg.)

Intézmények

Előirányzott fejlesztések:

- gyógyszertár
- volt mozi átalakítása kulturális célú épületté
- sport-öltöző
- temető bekerítése.

Közlekedés

Alsónána és Szálka közti út kiépítése

Közművek

Fejlesztési javaslatok:

- a szennyvízcsatornázás teljes körű kiépítése,
- a belterület északi részén csapadékvíz-elvezető műtárgy építése
- a települést ellátó 20 kV-os hálózat felújítása
- a megújuló energiaforrások használatának elterjesztése
- a mobil hírközlés javítása.

Tájrendezés, zöldterületek

- Mezővédő erdősávok telepítése
- Utcafásítások szorgalmazása, ennek érdekében a légvezetékek megszüntetése

Környezetvédelem

- Megoldandó az állati hullák ártalommentes elhelyezése

Épített környezet

- A községben található műemlék r.k. templom felújítása
- Megalkotandó a helyi védelemről szóló önkormányzati rendelet.

Hagyomány, szellemiség

- Fontos a nemzetiségi hagyományok ápolása.

1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

Az Önkormányzat a településrendezési terv elkészítése céljából (Településrendezési eszközök, településfejlesztési koncepció) szerződést kötött Hajba Csaba tervezővel.

1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata

1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

Településszerkezeti terv – elfogadva az 5/2007. (II. 5.) számú határozattal

Helyi építési szabályzat – jóváhagyva az 1/2007. (II. 6.) számú rendelettel

Helyi építési szabályzat I. módosítás – jóváhagyva az 1/2008. (II. 12.) számú rendelettel

Helyi építési szabályzat II. módosítás – jóváhagyva a 8/2009. (VIII. 13.) számú rendelettel (belter. szab.terv 2. mód)

Helyi építési szabályzat III. módosítás – jóváhagyva a 74/2009. (VIII. 12.) számú rendelettel (tel.szerk.terv 2. mód.)

Településszerkezeti terv 2018. évi módosítása elfogadva 118/2018. (XI. 07.) számú határozattal, Helyi építési szabályzat 2018. évi módosítás – jóváhagyva a 15/2018. (XI. 08.) számú rendelettel

1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

A hatályos településszerkezeti terv javaslatai:

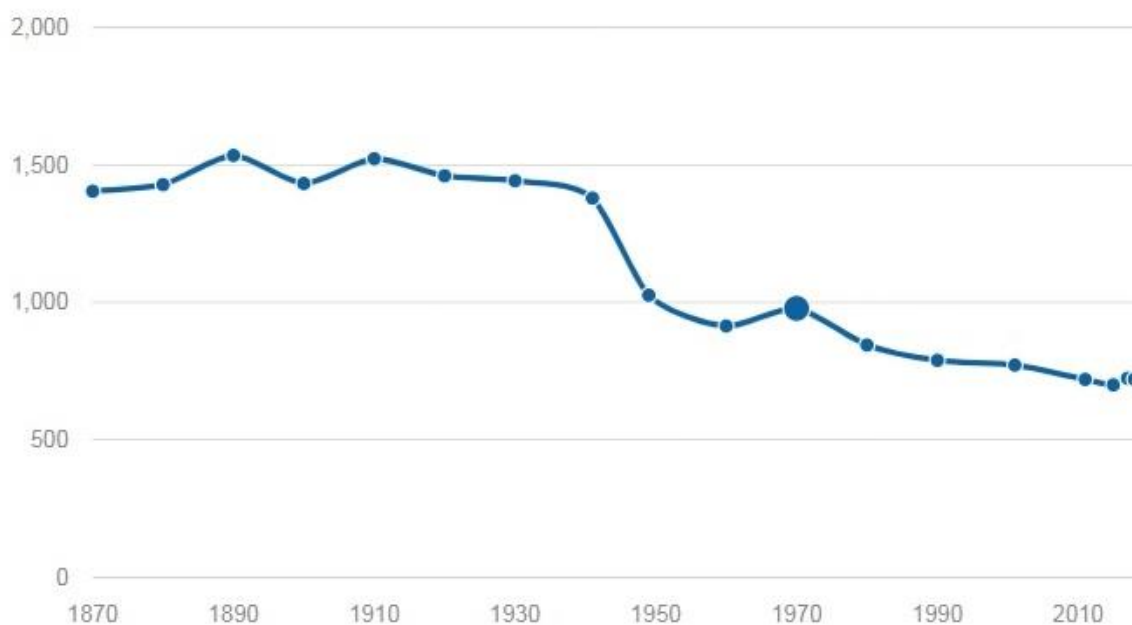
1. Új lakásépítési területek belterületen a Dózsa György utca északi végén, a Rákóczi utca nyugati oldalán, az Ady Endre utcától délre és a Petőfi utcától északra
2. Sport- és szabadidő terület kijelölése a belterülettől keletre a Nánai-patak völgyében
3. Ipari terület bővítés a volt tsz-majortól keletre
4. Új ipari terület kijelölése a belterülettől délre a Schäffer-malom feletti dűlőben.
5. Új üdülőterület kijelölése a volt horgászto nyugati oldalán.
6. A településrendezési terv módosításai során az Ady Endre utcától délre lévő tömb kereskedelmi-szolgáltató területbe került átsorolásra egy vállalkozói kezdeményezésre.

1.7. A település társadalma

1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

Alsónána lakónépességének száma az 1800-as évek végétől az 1900-as évek első harmadáig alapjában véve stagnált. 1960-ra a népesség majdnem a felére csökkent, aminek oka részben az elvándorlás. Ezt követően a csökkenés mértéke lassult, aminek oka a település Szekszárdhoz való közelsége.

Év	1870	1880	1890	1900	1910	1920	1930	1941	1949	1960	1970	1990	2011	2019
Fő	1404	1428	1534	1432	1522	1460	1442	1379	1026	914	978	789	720	709

Alsónána népességének alakulása 1870-2019 között (Forrás: nepesseg.com)

A település népességmegtartó erejének egyik fő összetevője a munkalehetőségek helyben való biztosítása. Önálló vállalkozásokban és mezőgazdasági vállalkozásokban is dolgoznak helyben.

Az eljáró, ingázó dolgozók száma jelentős, túlnyomó részük Szekszárdra jár dolgozni. Ezen kívül az oktatásban és a közigazgatásban dolgozók száma is jelentős.

Foglalkoztatott	Inaktív kereső	Munkanélküli	Eltartott
258	244	43	175

A népesség megoszlása gazdasági aktivitás szerint (fő) (Forrás: KSH, 2011)

A 7 éves és idősebb népesség a befejezett legmagasabb iskolai végzettség szerint:

Első évfolyamát sem végezte el: 8 fő.

1-8. évfolyam: 347 fő.

Középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel: 200 fő.

Érettségi: 96 fő.

Egyetemi, főiskolai oklevéllel: 28 fő.

A munkanélküliek tényleges számát csak becsülni lehet, de mindenképp meghaladja a regisztrált munkanélküliek számát. A munkanélküliek részére a Tolna Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztálya szervez képzéseket.

Alsónánán a lakosság 0,5%-a vallotta magát német nemzetiségűnek.

A település népessége vallási felekezet szerint: 28,5% római katolikus, 7% református, 1,2% evangélikus, 24,5 % nem ismert.

1.7.2. A társadalom térbeli rétegződése, konfliktusok, érdekviszonyok

A népességfogyás, az öregedési index növekedése, a munkanélküliség és a válások magas száma az életszínvonal romlását és a társadalmi elidegenedést idézhetik elő.

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek

Alsónána már a középkorban is lakott település volt, első ízben 1494-ben említik Nana néven. 1553-ban sárközi faluként is írnak róla. Kezdetben lakosai rácok és német nemzetiségűek voltak. A török kiűzése után szerb település volt, erre utal akkori neve: Rácnána. Az első szerb telepések 1725-ben érkeztek. A 18. század végén újabb családok érkeztek a községbe Németországból és a szomszédos német ajkú falvakból. A lakosság nagy része evangélikus volt, kisebb részük görögkeleti vallású. Az evangélikusok temploma 1864-ben épült. A katolikusok jelenlegi temploma 1920-ig szerb templom volt.

Az első világháború után a szerb lakosokat kitelepítették anyaországukba, a második világháborút követően pedig a német ajkú lakosokat. A kitelepítés következtében a lakosság többsége katolikus vallású.

A településen az 1950-es években épült ki a villanyhálózat, a vezetékes ivóvíz 1973-ban, 1994-ben pedig a földgázhálózat. A szennyvízcsatorna-hálózat kiépítése 2003-ban fejeződött be.

Alsónána érdekessége a közvetlenül a falu fölött fekvő és mintegy 150 pince-présházat magába foglaló pincesor. A pincék nem falazottak, hanem földbe vájt üregek.

A településen évente az alábbi események kerülnek megrendezésre:

- nemzeti ünnepek
- szüreti nap

A településen működő alapítványok, non-profit szervezetek, klubok:

- Nyugdíjas Klub
- Kézműves szakkör
- Nánai Garabonciások

1.8. A település humán infrastruktúrája

1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)

Igazgatás Polgármesteri Hivatal – Kossuth u. 27.

Rendőrség helyben nincs, polgárőrség a Bátaszéki Polgárőr Egyesület keretében működik

Oktatás Várdomb-Alsónána Bölcsőde, Óvoda és Általános Iskola (Alsónánai Tagintézmény)
Kossuth u. 35-37. (1-4 évfolyam)

Alsónánán az alapfokú oktatás helyben részben biztosított, egy egycsoportos óvoda működik, valamint általános iskola 1-4 osztályig. Szakirányú képzésre, felsőfokú képzésre és felnőtt-oktatásra a környéken Szekszárdon, Baján, Pécssett nyílik lehetőség.

Egészségügy

- Háziorvosi rendelő (Dózsa u. 42.)
- Védőnői szolgálat (Dózsa u. 42.)
- Családsegítő és Gyermekejélési ellátás Bátaszékkal közös társulás keretében

A háziorvos Alsónánán és Várdombon felváltva rendel, Alsónánán naponta 1-1,5 órát. Védőnői tanácsadás hetente egy alkalommal történik. Orvosi ügyelet Szekszárdon érhető el. Gyógyszertár Szekszárdon vagy Bátaszéken található.

Kultúra

- Művelődési ház (Dózsa György u. 34.)
- Könyvtár (Kossuth u. 37.)

1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása

Az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programját 57/2014. (V. 19.) számú határozatával fogadta el.

Az Önkormányzat célja, hogy minden lakója számára elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat, biztosítsa az idősek, a fogyatékkal élők és a hátrányos helyzetű lakosok esélyegyenlőségét az élet különböző területein.

Az Önkormányzat intézkedései az esélyegyenlőség biztosítása érdekében a következőket kívánja érvényesíteni:

- egyenlő bánásmódot és esélyegyenlőséget,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkrimináció mentességét,
- a szegregációmentességét,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel)
- A nevelési-oktatási intézmények, a Gondozási Központ családgondozói segítségével a rendőrség bevonásával prevenciós programok szervezése

- A nők aktívabb bevonása a közfoglalkoztatásba, esetleg részmunkaidős foglalkoztatások szervezése
- Az aktivitást megőrző programok szervezése
- Számítógépes oktatás szervezése
- Szűrőprogramok szervezése kifejezetten az idős korosztály igényeinek szem előtt tartásával
- Az egészségi állapot felmérése, szűrőprogramok szervezése, egészségtudatos életmód kialakítása
- Kapcsolatfelvétel a rendőrséggel, prevenciós háló kialakítása a településen dolgozó szakemberek (pedagógusok, óvodapedagógusok, családgondozók) bevonásával

1.9. A település gazdasága

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

A település gazdaságában a mezőgazdasággal, a szőlészet-borászattal és a vendéglátással foglalkozó vállalkozások játszanak szerepet. Az aktív korú lakosság jelentős része ingázik (2011-ben 258 foglalkoztatottból 188 fő (73 %) járt el más településre dolgozni, nagyobb részük: 102 fő Szekszárdra), Forrás: TeIR), Alsónána ezért inkább alvótelepülésként funkcionál.

1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői - nagyobb jellemző vállalkozások, mezőgazdasági, erdőgazdasági vállalkozások, gazdasági telephelyek

A település alapvetően mezőgazdasági jellegű, melyet a szántóföldi növénytermesztés, nagyüzemi szarvasmarha-tartás, a nagyüzemi szőlőtermesztés, a borászat és a kisparcellás szőlő és gyümölcstermesztés jellemez. A volt tsz-major egy része kihasználatlan.

1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése

Alsónána jelentősebb vállalkozásai:

- Silver Grape
- Geo-Beke
- Dózer 2004 Kft.
- Szekszárd Zrt.
- Galagonya tábor
- Szett-Ép Kft.
- Hauszknecht Ferenc
- Alsónánai Nimród Vadásztársaság
- Twickel Szőlőbirtok
- Tasi Fisch Kft.

1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)

A település gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezőiként pozitívumnak tekinthető a megyeszékhelyhez, valamint a fő közlekedési útvonalakhoz való viszonylagos közelség.

Mennyiségi mutatóként a rendelkezésre álló szabad munkaerő is lehet kedvező adat egy letelepülni szándékozó vállalkozásnak, azonban e szabad munkaerő minőségét (különösképpen szakképzettségét) tekintve már kedvezőtlenebb ez az adat.

A hatályos településrendezési eszközökben a közigazgatási terület déli részén, az 5602. sz. úttól

keletre tervezett egyéb ipari terület került kijelölésre konkrétabb szándék vagy igény-megjelölés nélkül.

A belterületől észak-keletre fekvő volt tsz-major kihasználatlan épületei is lehetőséget kínálnak a fejlesztők számára vállalkozásuk megtelepedésére a településen.

A település turisztikai potenciálja jelenleg is figyelemreméltó, ugyanis öt szállásférőhelyet kínáló vállalkozás is található a községben:

- Híd-ház (Kossuth u. 20.)
- Árpád-ház (Kossuth u. 16.)
- Patrícia pihenőház (Ady Endre u. 10.)
- Galagonya tábor (Rákóczi u. 19.)
- Pincehegy panzió (1. pincesor)
- Tasi Fish Horgászto – jelenleg nincs horgászási lehetőség

A táji adottságok, a borospincék, a jelenleg is működő vendégházak, valamint a környék látnivalói megfelelő alapot szolgáltatnak az idegenforgalom további fejlesztésére.

1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

Az ingatlanpiaci viszonyok a megyei átlaghoz hasonlóak. A település Szekszárdhoz való közelsége, valamint kedvező környezeti feltételei előnyként jelentkeznek. Néhány eladó ház található a községben, de ezek általában vevőre találnak.

A termőföldekre - az országos adatokhoz hasonlóan – jelentős kereslet van, s folyamatosan növekszik értékük.

1.10. Az önkormányzat gazdálkodása

1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Alsónána településrendezési terv készítéséhez az alpont kidolgozása nem szükséges.

1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Alsónána településrendezési terv készítéséhez az alpont kidolgozása nem szükséges.

1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

Az önkormányzatnak az intézményfenntartáson, a kötelező önkormányzati feladatok ellátásán kívül tervezett gazdaságfejlesztési tevékenységekre nincs kapacitása, viszont a pályázatokban rejlő lehetőségeket igyekszik minél jobban kihasználni.

1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai

Alsónána településrendezési terv készítéséhez az alpont kidolgozása nem szükséges.

1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás

Alsónána településrendezési terv készítéséhez az alpont kidolgozása nem szükséges.

1.10.6. Intézményfenntartás

A településen az önkormányzat által működtetett jelentősebb intézmények a polgármesteri hivatal, az orvosi rendelő, művelődési ház, és könyvtár.

1.10.7. Energiagazdálkodás

A település intézményeit hosszútávon a környezettudatos technológiák alkalmazása mellett a gazdaságosság miatt is korszerűsíteni szükséges. A megújuló energiák alkalmazása mellett az

épületek energetikai paramétereit az EU szabványok szerint kell kialakítani, amihez első lépésként az épületek megfelelő hőszigetelése szükséges.

Alsónánán napelemek vannak elhelyezve a hivatal, az óvoda, az iskola és az orvosi rendelő tetőszerkezetén.

1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások

A közműves ivóvízellátást és a szennyvíz kezelést az E.R.Ö.V. Zrt látja el. A község területén kiépült szennyvízcsatorna hálózat segítségével a szennyvizet a bátaszéki tisztítótelepre szállítják. A csatorna-hálózatra nem kötött ingatlanokról a szippantott szennyvizet a bátaszéki DPT Bt. gépei szállítják el.

A villamosenergia-ellátást a Nemzeti Közművek Áramszolgáltató Zrt. biztosítja. A földgázellátás az 1990-es évektől elérhető, egyetemes szolgáltatója az Nemzeti Közművek Földgázszolgáltató Zrt.

A kábel-TV és internet szolgáltatást a szekszárdi székhelyű Tarr Kft. nyújtja.

A szilárd kommunális hulladék begyűjtését és elszállítását az ALISCA TERRA Regionális Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. (Szekszárd) végzi. A kommunális hulladékot hetente egy alkalommal, a szelektív és a zöldhulladékot havonta egyszer szállítják el. Hulladékudvar Bátaszéken működik.

A községi temetők üzemeltetője a szekszárdi székhelyű Panteon Kft. Temetkezni a József Attila utcai 98/3 és a Petőfi utcai 504 hrsz-ú földrészleten található temetőkből lehet. Ravatalozó a József Attila utcai temetőben található. Az evangélikus egyház temetője (98/2 hrsz.) létezik ugyan, de már nem temetkeznek ide.

1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata

1.12.1. Természeti adottságok

Alsónána község a Szekszárdi-dombság déli részén helyezkedik el. Területére az agyag, homokos agyag, homok és homokkő, valamint lösz kőzetanyag jellemző. Domborzatát szabálytalan alakú magas löszhátak, löszgerincek és fennsíkok taglalják.

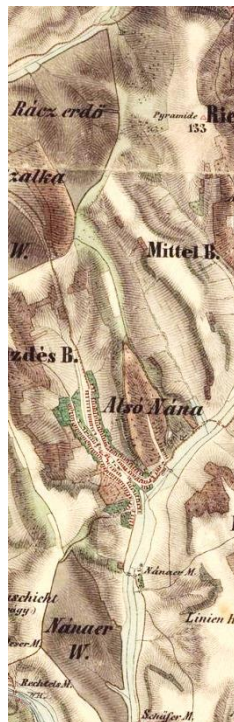
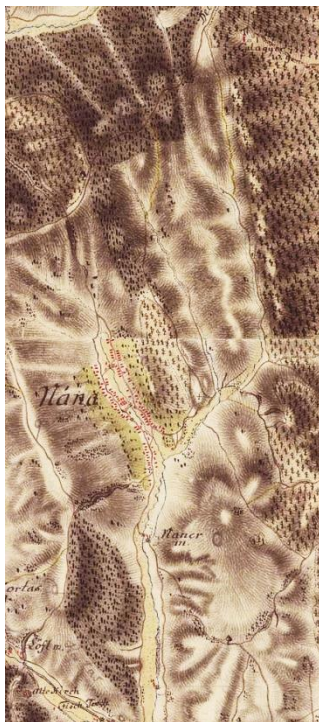
A kistáj természetes erdőtársulásai a gyertyános-tölgyesek és a cseres-tölgyesek, kisebb foltokban a virágos kőrises molyhos tölgyesek és bükkösök. A nem művelt domboldalakon löszpuszta-gyepek is előfordulnak, ahol számos védett növényfaj megtalálható. Gazdag állatvilága között sok a védett és fokozottan védett faj. A terület legnagyobb részén agyagbemosódásos barna erdőtalaj található, melyek többnyire erdővel borítottak. Az alacsonyabb részeken mészlepedékes csernozjomok képződtek, melyekre a szántóföldek jellemzőek.

A legfontosabb szántóföldi növények a búza, kukorica és vöröshagyma. Szőlőterületei jelentősek, amelyek a szekszárdi borvidékhez tartoznak.

1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

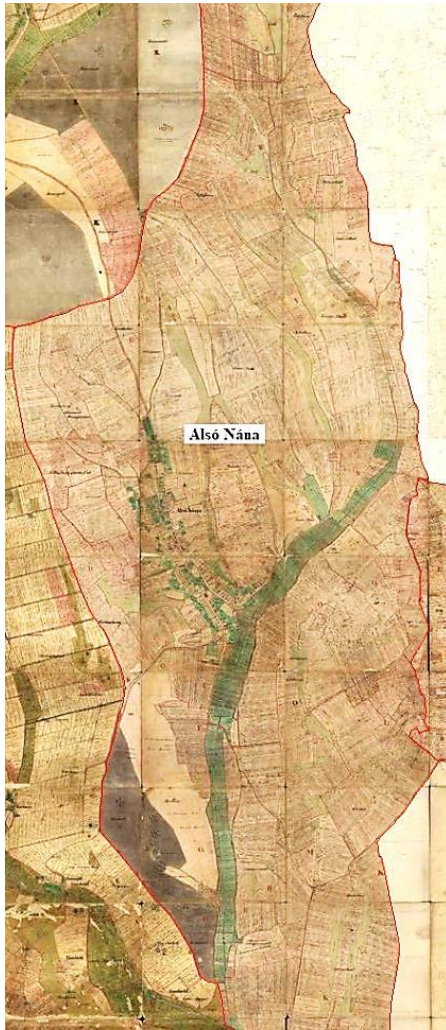
1.12.2.1. Táj történeti vizsgálat

Az I. katonai felmérés idején (1763-1787) a község teljes területét szőlőültetvények, erdők határolták, vízjárásos területek nem voltak. Szántói ez idő tájt nem voltak a településnek. A dombvidék nagy része szőlőművelés alatt állt, mely még a mainál is nagyobb területeket érintett. A lakosság a bortermelésen kívül vadászattal is foglalkozott.

Alsónána I. és II. katonai térképe, valamint Magyarország 1941. évi katonai térképe (Forrás: mapire.eu)

A XIX. század első felében kezdték el a síksági terület parcellázását, művelésbe vonását. A szőlőültetvények aránya fokozatosan csökkent. A század második felétől a gyümölcsösök, rétek, kisebb szántóföldi táblák kerültek előtérbe.

Alsónána kataszteri térképe (mapire.eu) és Alsónána napjainkban (google.hu)

Az alsónánai szőlőtermesztés fontosságát a XIX. századból származó kataszteri térkép szemlélteti.

1.12.2.2. A tájhasználat értékelése

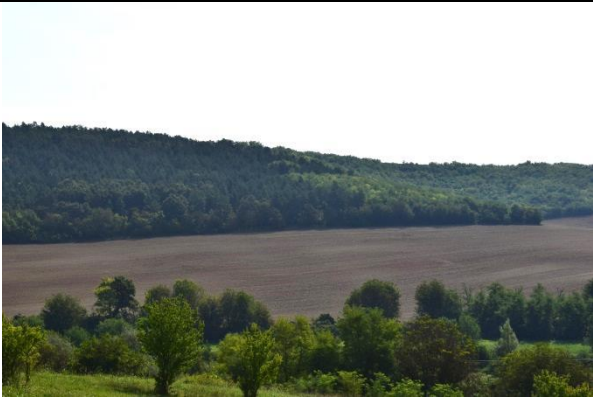

Napjainkban a tájat dombok- völgyek, erdők- rétek teszik változatossá, szántóterületek kisebb-nagyobb táblákban jelennek meg. A megművelt táblákon gabonaféléket, napraforgót, kukoricát termesztenek. A település természeti adottságaiból adódóan a szántókat fasorok, mezsgyék választják el, mozaikossá téve így a tájat.

A felhagyott szőlőket jellemzően felszántották. A kisebb parcellaméreték és az itteni gyümölcsös kertek miatt változatosabb, kedvezően tagolt tájhasználat alakult ki. Zártkerti rész a községben nem található, a három utcából álló pincesor a belterület keleti oldalán helyezkedik el. Ennek érdekessége, hogy a pincéket nem építették, hanem földbe vájták. Nagy részük igényesen felújított, néhány környezete bozótos, elhagyatott, épülete helyreállítást igényel.

A település északi és déli részén található erdőállomány nagyobb kiterjedésben, mely a vadászatnak kedvez.

Az Országos Erdőállomány Adattár adatszolgáltatása alapján Alsónána közigazgatási területén lévő erdőterületek elsődleges rendeltetés szerint:

- védelmi: 116,19 ha
- gazdasági: 328,86 ha.

	
Nagyobb kiterjedésű szántóterület	Változatos domborzat
	
Változatos tájszerkezet fasorokkal, mezsgyékkel	
	
Szőlősorok	Nagyobb kiterjedésű rétek

1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területe

1.12.3.1. Tájképvédelmi területek

Az országos és megyei területrendezési tervek, illetve a DDNPI adatszolgáltatása szerint Alsónána teljes közigazgatási területe tájképvédelmi terület övezetben található. A tájképvédelmi területek lehatárolását és e területekre vonatkozó előírásokat a 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet tartalmazza. Eszerint tájképvédelmi területen bányászati tevékenység a bányászati szempontból kivett helyekre

vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető, továbbá a településrendezési eszközökben meg kell határozni a területfelhasználás és az építés rendjének egyedi szabályait. A rendelet előírja, hogy a településrendezési eszköz megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegyütteseit, valamint a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat jellemzőit. (L. 1.12.2.2 fejezet).

A tájjelleg megőrzendő elemei, elemegyüttese

- A község belterületének egy patak völgyben történő elhelyezkedése
- Pincefalu a belterület szélén a domboldalon
- A templomtornyok által meghatározott település-sziluett
- Lakóterületeken jellemző fésűs beépítés
- Tó a belterülettől délre

A tájképi egység és a hagyományos tájhasználat jellemzői

- Nagyarányú erdőszűcség
- Jelentős nagytáblás szőlőkultúra
- Mozgalmas terepfelületen kialakult változatos (mozaikos) tájhasználat

1.12.3.2. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

A 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet értelmében Alsónána község területén nincs Natura2000 terület.

1.12.3.3. Ökológiai hálózat

Magyarország területrendezési terve szerint magterület és egy kis foltban puffterület övezete húzódik Alsónána északi részén.

1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

A település napjainkban jellemzően mezőgazdasági és erdőgazdasági területekből áll. A szántó területeken kevés mezőgazdasági növényfajtát termesztenek, az állattartás visszaszorult, viszont a domborzati adottságok miatt a földhasználat változatos.

Belvízveszély a településen nem fenyeget.

1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata

1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

1.13.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

A belterület keleti részét szőlőültetvények, préházak határolják, többi részén erdők, mezők, szántók mozaikos jelleggel jelennek meg. Nagyobb kiterjedésű erdők az északi és déli határokon fordulnak elő, nagyobb szántóföldi táblák pedig a nyugati részeken.

A községnek nagyobb méretű közparkja nincs, csupán a Kossuth utcában az evangélikus templom mellett található egy kicsi parkosított telek, játszótéri elemekkel. Ezen kívül a Dózsa György utcában található egy kisebb teresedés árnyékot adó fákkal, néhány fa játékkal, padokkal.

A település használatban lévő temetője a József Attila utca folytatásában található, ahova felújított burkolt aszfaltút vezet.

A községnek különálló sportpályája nincs, sportolási lehetőség az iskola udvarán lévő sportpályán

lehetséges. A korlátozott használatú zöldfelületek közül jelentősebb az általános iskola udvara.

Fasorok:

A külterületi utak mentén megjelennek fasorok, de a természeti adottságok miatt inkább facsoportok, többszintes növénytársulás jellemző.

A belterületen fasorok telepítésére csak akkor nyílna lehetőség, ha a nagyszámú elektromos és telefon lévkábel terepszint alá kerülne, néhány utcában azonban annak szűkössége miatt ez nem lehetséges.

A lakótelkek - méretükből adódóan - jelentős zöldfelülettel rendelkeznek. A lakóingatlanok be nem épített területeit kerként, gyümölcsösként művelik.

1.13.1.2. Zöldfelületi ellátottság értékelése

A település zöldfelületi ellátottsága a külterületi adottságoknak, valamint a lakóterületek kertjeinek köszönhetően jónak mondható.

1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

Hiányzik a községben sport- és szabadidő eltöltésre alkalmas nagyobb közpark, közterület.

A település utcáinak nagy részén utcafásítás nem található, amelynek fő oka az elektromos lévkábelek és telefonvezetékek jelenléte.

1.14. Az épített környezet vizsgálata

1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata

1.14.1.1. A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

A XVIII. század végén készült I. katonai felmérés térképe szerint Alsónána faluszerkezete a község XVIII. század eleji, újkori betelepítését követően a Nánai-patak völgyének vonulatát követő két párhuzamos utcából (ma Kossuth utca és Dózsa György utca) fejlődött ki.

A II. katonai felmérés térképének tanúsága szerint a XIX. század közepén már a Kossuth utcával párhuzamos Petőfi utca, valamint a szőlőhegyen túl a Rákóczi utca kezdeménye is megjelenik.

A XIX. század végén a kataszteri térképen megjelenik a temető felé vezető mai József Attila utca alsó szakasza is néhány lakóházzal.

A XX. század folyamán a faluszerkezet már alig változott, csupán a század második felében a József Attila utcával párhuzamosan megnyitott Ady Endre utca, és a falutól északkeletre létesült Tsz-major említhetők.

A település szerkezetén egységes jelleg figyelhető meg, az utcák zömében spontán fejlődés eredményei, és jórészt a terepalakulatokat követve szabálytalanok. A telkek beépítésére az előkert nélküli, fésűs telepítés jellemző, ettől a rendtől a központban is csak egy-két zárt sorúan beépített porta tér el.

A község meghatározó vertikális hangsúlya a településközpontban található két templom tornya.

A belterülettől keletre emelkedő dombokon kialakult szőlő-kultúra és pincesorok egyedi hangulatot kölcsönöznek a településnek.

1.14.1.2. Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak

Művelési ág	Földrészletek száma	Alrészletek száma	Összes alrészlet terület (ha)
Erdő	63	67	493,82
Halastó	2	2	8
Gyep (legelő)	74	87	123,78
Gyep (rét)	4	4	2,52
Kivett	829	830	160,92
Szántó	68	125	250,89
Szőlő	62	141	272,95

1.14.1.3. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

Alsónána **beépítésre szánt** területei:

- falusias lakóterület: jellemzően a település belterületének lakóingatlanai,
- településközpont terület: a fontosabb közintézmények ingatlanai (községközháza, iskola, óvoda);
- gazdasági területek: a község keleti részén lévő major;
- különleges terület: a temető;

Alsónána **beépítésre nem szánt** területei:

- közlekedési és közmű-elhelyezési terület: a település közútjai, utcái és terei, külterületi dűlőutak;
- vízgazdálkodási terület: a vízfolyások és a tó területe;
- zöldterület: a település közkertjei;
- erdőterület: az erdő művelési ágú, valamint erőtelepítésre kijelölt területek;
- mezőgazdasági terület: a település külterületén található szántó, gyeperő, szőlő és gyümölcsös területek.

1.14.1.4. Funkcióvizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatok)

a) Igazgatás

Polgármesteri Hivatal (Kossuth u. 27.)

b) Egészségügy

Háziorvosi rendelő (Dózsa u. 42.)

Védőnői szolgálat (Dózsa u. 42.)

c) Oktatás-nevelés

Általános Iskola és óvoda (Kossuth u. 35-37.) 4 osztály, illetve egy csoport

d) Kultúra, sport

Könyvtár (Kossuth u. 37.)

Művelődési ház (Dózsa Gy. u. 34.)

Sportpálya (Kossuth u. végén, 0100/9 hrsz.)

e) Egyházak

Evangélikus templom (Jókai tér 1.)

Római katolikus templom (Dózsa Gy. u.)

f) Temetkezés

Temető (József A. u. 11., 98/1 hrsz.)

g) Szociális ellátás

Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat (Bátaszékkal társulva)

Tanyagondnoki szolgálat nem működik.

h) Kereskedelem, vendéglátás, szolgáltatás

Mini Mix vegyeskereskedés (Dózsa György u. 39.)

Élelmiszer és háztartási bolt (Dózsa György u. 46.)

Vegyesbolt (Kossuth u. 10/a.)

Nemzeti dohánybolt (Dózsa György u. 18/a.)

Fenyő kocsmá (Dózsa György u. 28.)

Sarki kocsmá (Jókai tér 5.)

Posta (Kossuth u. 27.)

A település alapfokú intézmény ellátottsága nem teljeskörű, vannak hiányosságok (pl. gyógyszertár, vendéglő), amit csak a közeli nagyobb települések kínálata ellensúlyoz.

1.14.1.5. Alulhasznosított barnamezős területek

A település területén nem található az Étv. 2. § 43. pont fogalommeghatározása szerinti barnamezős terület.

1.14.1.6. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

A településen elszlömösödött területek nincsenek, helyenként azonban találhatóak leromlott állagú, üresen álló épületek.

1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata

1.14.2.1. Telekmorfológia és telekméret vizsgálata

A település telekszerkezetét vizsgálva megállapítható, hogy a településszerkezet kialakulásának spontán jellege a telekszerkezetenél is megfigyelhető.

Ahol a telkek mélységi méretét különféle okok, pl. partfalak nem korlátozták, ott több száz méter hosszúságú telkek alakultak ki.

A patak felé néző, és ezáltal korlátozott mélységű telkek alakulhattak csak ki a Dózsa utca keleti és a Kossuth utca nyugati oldalán. A terepviszonyok korlátozták a Petőfi utcai telkek mélységi méretét is.

A szabálytalanság a telkek szélességi méreteiben is kiütözik (jellemzően 12-25 m között ingadozik), de még ennél is inkább szembeötlő a telkek oldalhatárainak spontánul kanyargó vonalain.

Viszonylag szabályos (egységes) méretrenddel kiosztott telkeket találunk a Kossuth utca letelején a déli oldalon és a Dózsa utca déli végén a nyugati oldalon.

Hagyományos szalagtelkes telekszerkezet

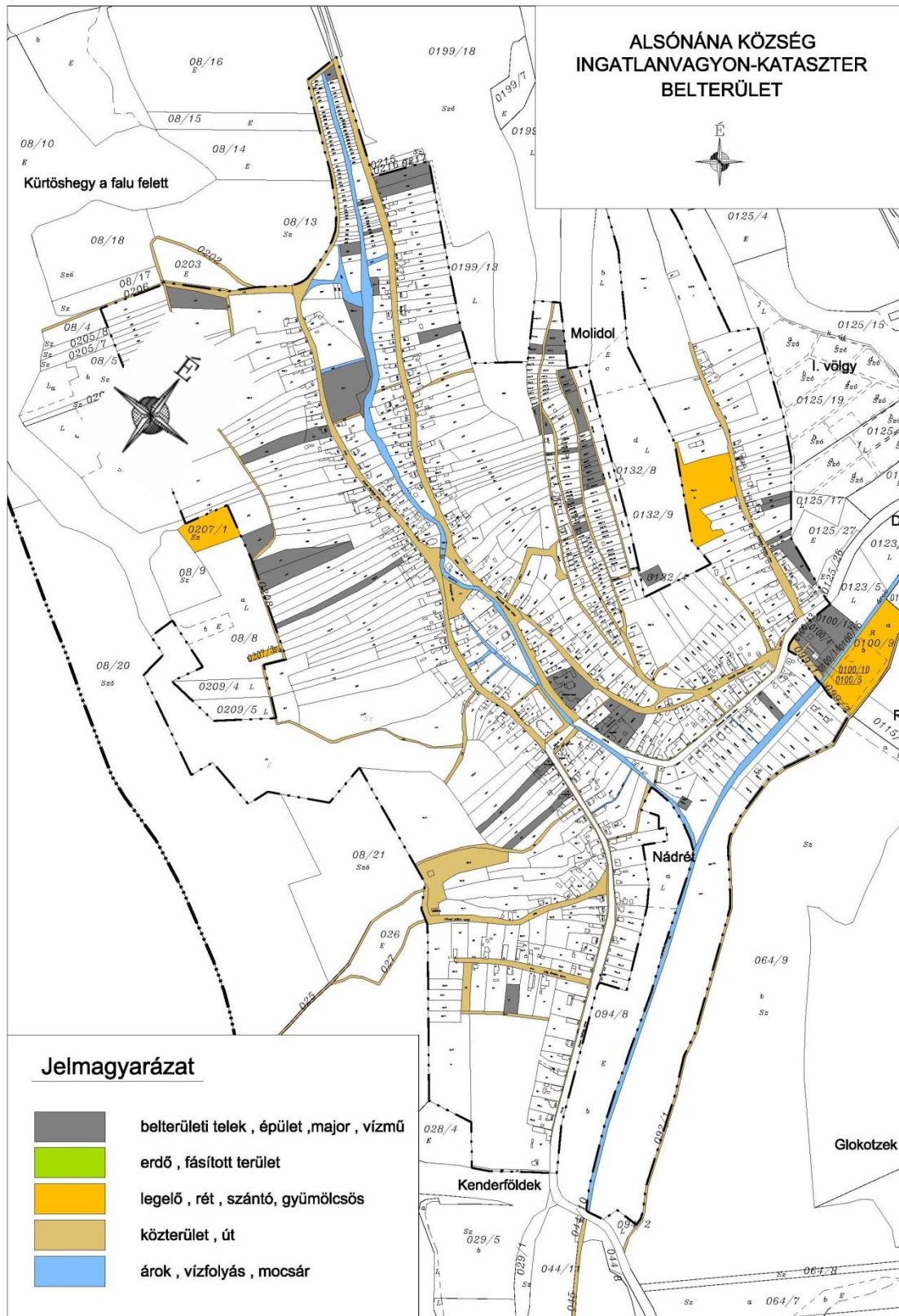
Újabbkori parcellázás telekszerkezete

1.14.2.2. Tulajdonjogi vizsgálat

A település nagy részét családi házas lakóingatlanok alkotják, amelyek magántulajdonban vannak. Az intézmények, a belterületi és külterületi kiszolgáló utak, árkok zöme az önkormányzat tulajdonát képezik.

1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter

Az alábbi térkép tartalmazza a jelenleg önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanokat.

1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

Alsónána településrendezési tervének készítéséhez az alpont kidolgozása nem szükséges.

1.14.5. Az építmények vizsgálata

1.14.5.1. Funkció, kapacitás

A település épületállományának nagy részét családi házas lakóingatlanok teszik ki. Az épületállomány ezen felül intézmények épületeiből és vállalkozások épületeiből áll, valamint az előbbi funkciókat kiszolgáló épületekből, építményekből.

A statisztikai adatok szerint Alsónánán 2018-ban 280 lakás állt. A község 709 fős népességére tekintettel a 100 lakásra jutó lakosság 282 fő, ami jelentősen meghaladja a megyei átlagot (235 fő/100 lakás).

1.14.5.2. Beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)

A községben az oldalhatáron álló beépítési mód a legjellemzőbb. Ez egyaránt igaz a településmag, a Kossuth utca, valamint a később kialakult lakótelkek beépítésénél is. A falu központi részén azonban előfordul néhány zárt sorúan elhelyezett, városias hatást keltő épület is (pl. óvoda, iskola).

A zárt sorú telekbeépítés azonban a melléképületek vonatkozásában jóval több ingatlanon is megfigyelhető: az ún. keresztcsűrös épület-elhelyezésre számos példát találhatunk: pl. Dózsa u. 26-28, 40-44, 72-76, 92-94.

A lakóépületeket általában a kedvező tájolásnak megfelelő oldalsó (általában északi) telekhatárra telepítették. A község ősi utcáiban (Kossuth, Petőfi, Dózsa utcák) az épületek zöme előkert nélkül az utcafronton áll. Az újabb (II. világháború utáni) építésű lakóházakat gyakrabban 3-5 méteres előkert elhagyásával helyezték el.

A lakótelkek beépítettségének intenzitása változó (10-50 % közötti), tekintettel a telekméretek közötti nagy különbségekre: a településen a lakótelkek területnagysága 300 m^2 – 2000 m^2 között ingadozik.

A lakóépületek mögött helyezkednek el általában a gazdasági épületek, melléképületek, amelyeket sok helyen egybeépítettek a lakóépületekkel, a kedvezőbb helykihasználás érdekében. A domborzati adottságok is hozzájárulhattak a gazdasági épületek gyakran előforduló keresztcsűrös – a gazdasági épületek lakóház mögötti L alakban befordított - telepítéséhez. Néhány esetben megfigyelhető, hogy a melléképületet a lakóépület mellé építették.

1.14.5.3. Magasság, szintszám, tetőidom

Alsónánán csaknem kizárólag földszintes épületek találhatók. Az elmúlt évtizedekben földszint és tetőtérbeépítéses, esetenként 2 szintes családi lakóházakat is építettek 4,5 - 7 m-es párkánymagassággal, bár ilyenekkel csak elvétve találkozunk a viszonylag egységes képet mutató utcákban.

A településközpontban a két templom épülete a lakóépületeknél nagyobb tömegű.

A régi építésű épületek tetőidomai jellemzően az utcára merőleges tengelyű nyeregtetővel rendelkeznek (fésűs beépítés), de helyenként találunk utcával párhuzamos tengelyű tetőidomokat is. A községben viszonylag kevés a sátozott „kockaház”, néhányat a Kossuth utca délkeleti végén találhatunk.

1.14.5.4. Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok

Alsónána településkarakterét a dombvidéki tájban egy zárt völgyben való fekvés, a patak kétoldalán párhuzamosan létrejött kétutcás falu-jelleg, továbbá a tolnai sváb építészeti hagyományok jelenléte adják.

A telkek átlagos méretűek, illetve helyenként keskenyek, az utcák viszonylag keskenyek, a terepadottságokat követve szabálytalanok. Két teresedés alakult ki a két templom környékén.

Jellegzetes épülettípus a fésűs beépítésű, utcára merőleges tetőgerincű, oldaltornácos lakóház. A homlokzatok visszafogottan díszítettek. A helyi építészeti jellemzőket a 2017-ben készített településképi arculati kézikönyv és az építészeti értékvizsgálat mutatja be részletesen.

1.14.6. Az épített környezet értékei

1.14.6.1. A településszerkezet történeti kialakulása

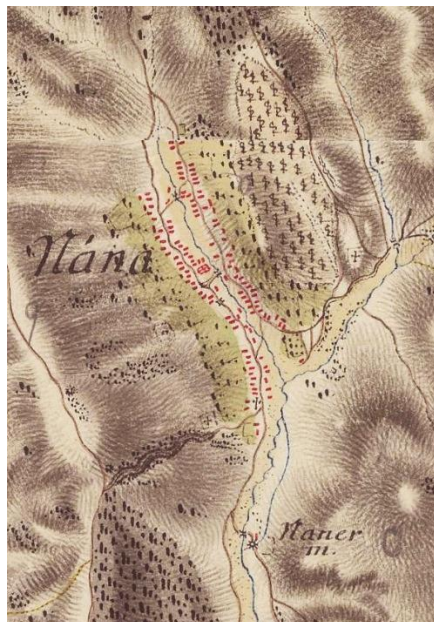
Nána falu a középkorban a mai belterülettől keletre feketett a Nánai-patak völgyében. A mai sportpályától keletre ismeretes a „Régi faluhely” dűlőnév, ahol a középkori falu helye feltételezhető.

Alsónána a török kor után, a XVIII. század elején települt újra.

Az I. katonai felmérés (1763-1787) már jelöli a település régi részét a mai Kossuth Lajos és Dózsa György utcákat, továbbá a falu legrégebbi, görög-keleti rác templomát. A két temető azonban a falu keleti és délnyugati végén már ekkor is két különböző felekezetű nemzetiség (ortodox szerb és evangélikus német) jelenlétére utal. A keleti temető azonban a mai Rákóczi utca torkolatától keletre fekvő, ma már nem létező temető volt.

A II. katonai felmérés térképe (1806-1869) szerint a község beépített területe a XIX. század folyamán nemigen növekedett, inkább csak a beépítés vált sűrűbbé. Megjelent a mai Petőfi utca és a temető felé vezető József Attila utca eleje. Látható az evangélikus templom is, de fekvése és tájolása szerint ez nem azonos a ma álló nagyméretű, romantikus stílusú evangélikus templommal, annak helyétől ugyanis északabbra állt. E térképen megjelent egy harmadik temető is a Petőfi utca elején (ma kegyeleti park).

Fentiekhez hasonló megállapítás tehető a III. katonai felmérés keretében (1869-1887) készült térképről is. Ezen már a ma is álló evangélikus templomot jelölték.

Alsónána az I. katonai felmérés (18. sz.) és a II. katonai felmérés (19. sz.) idején (forrás: mapire.eu/hu/map)

A településközpont legtöbb közintézménye (községháza, iskola, óvoda, stb.) az evangélikus templom közelében létesült.

A Kossuth, Dózsa György, Petőfi, József Attila és Rákóczi utcák spontán településfejlődés eredményei, ezek az utcák viszonylag keskenyek és vonalvezetésük szabálytalan.

Szám	Azonosító	Hrsz.	Megnevezés	Besorolás
1.	19951	064/2, 064/4, 064/5, 064/6,	Malomalja-dűlő	nyilvántartott
2.	41936	092/2, 0115/2,	Régi faluhely	nyilvántartott
3.	nyilvántartásba vétel alatt	0109/8	Régi faluhely 2.	nyilvántartott
4	nyilvántartásba vétel alatt	0140/7	Második völgy bejárata	nyilvántartott
5	32162	0109/1, 0109/5, 0109/6 (Alsónána); 1209/59–61, 1209/64, 1209/68, 1212/1, 1213/1, 1216/1, 1217/1, 1218/1, 1221/1, 1760 (Várdomb)	Nánai magaslat	nyilvántartott

Alsónána a III. katonai felmérésen

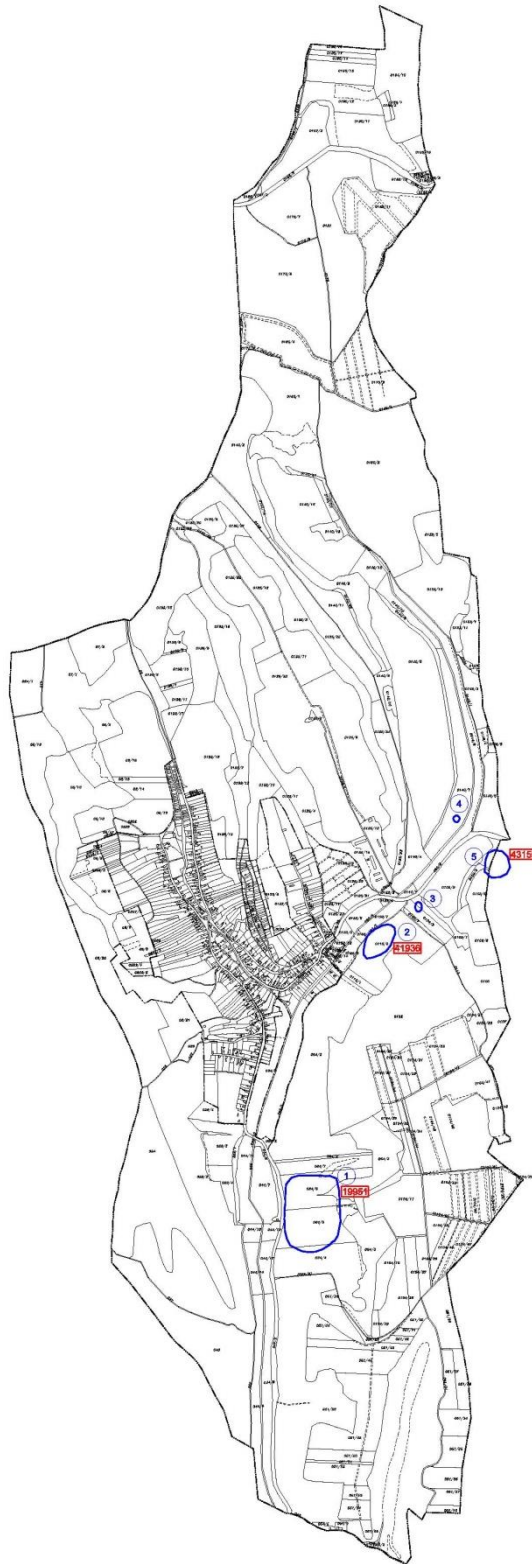

Alsónána topográfiai térképe

(forrás: mapire.eu/hu/map)

1.14.6.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Alsónána az alábbi régészeti lelőhelyekkel rendelkezik.

JELMAGYARÁZAT

- régészeti lelőhely
- 43155 régészeti lelőhely azonosító
- 2 régészeti sorszám

Alsónána ismert régészeti lelőhelyeinek térképe
(K. Németh András, Régészeti szakterületi munkarésze alapján)

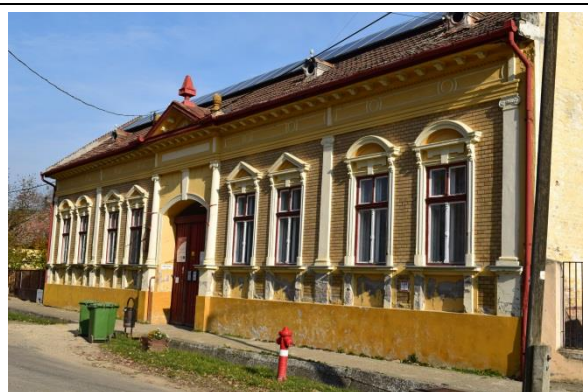
1.14.6.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

A település egyetlen műemléke a római katolikus (korábban görög-keleti „rác”) templom (Dózsa György u., 207 hrsz.). A műemlékhez az örökségvédelmi törvény értelmében műemléki környezet tartozik.

A műemlék templomon kívül a helyi védelem alatt álló építmények jelentik a megőrzésre érdemes épített környezetet.

Alsónána régi épületein a Tolna megyére jellemző sváb népi építészet hatása figyelhető meg, melynek néhány szép példánya még áll a faluban. Ezeket a Településképi Arculati Kézikönyvhöz 2017-ben készített Építészeti értékleltár tételesen feltárta.

Megállapítható, hogy a lakóházak átépítésével, korszerűsítésével, valamint a régi házak helyén újak emelésével a hagyományőrző épületek száma az elmúlt évtizedekben jelentősen megfogyatkozott.

Napjainkban még meglévő hagyományőrző régi épületek Alsónánán

A település kulturális öröksége sérülékeny, meg nem újuló erőforrás, melynek elemeit óvni kell. Ezen elemek bemutatása, védelme a településrendezési eszközökkel is elsődleges feladat.

1.14.6.4. Világörökségi és világörökségi várományos terület

A település nem tartozik a világörökségi, valamint a világörökség várományos területek körébe.

1.14.6.5. Műemlék, műemlék-együttes

Törzsszám	Azonosító	Védelem státusza	Hrsz.	Cím	Név
11070	11490	műemlék	207	Dózsa Gy. utca	Római katolikus templom
11070	13460	műemléki környezet	133, 134, 135/1 135/1, 136, 137, 208/1, 208/2, 337, 338, 383, 384, 385/1, 601		R.k. templom műemléki környezete

1.14.6.6. A műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történeti kert, temető és temetkezési emlékhely

Alsónánán történeti kert, védett temető vagy védett temetkezési emlékhely nem található.

1.14.6.7. Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület

A településen nincs.

1.14.6.8. Nemzeti emlékhely

A településen nincs.

1.14.6.9. Helyi védelem

Alsónána Község Önkormányzat Képviselő-testületének Alsónána településképeinek védelméről szóló 5/2018. (V. 15.) önkormányzati rendelet 1. melléklete szerint a község helyi védelemre javasolt objektumai:

Sorszám	Cím	Hrsz.	Megnevezés	Védett érték
1.	Jókai tér	23	Evangélikus templom	teljes objektum
2/a.	Jókai tér	23	I. világháborús emlékmű	teljes objektum
2/b.	Jókai tér	23	II. világháborús emlékmű	teljes objektum
2/c.	Jókai tér	23	kopjafa	teljes objektum
3.	Dózsa György utca 30.	97	lakóház	épülettömeg, homlokzatok
4.	Dózsa György utca 36.	102	lakóház	épülettömeg, homlokzatok
5.	Dózsa György utca 46.	107	lakóház, üzlet	épülettömeg, homlokzatok
6.	Dózsa György utca 84.	138	lakóház	épülettömeg, homlokzatok
7.	Dózsa György utca 92.	201	lakóház	épülettömeg, homlokzatok

8.	Dózsa György utca 122.	179	lakóház	épülettömeg, homlokzatok
9.	Kossuth Lajos utca 3.	555	lakóház	épülettömeg, homlokzatok
10.	Kossuth Lajos utca 11.	550	lakóház	épülettömeg, homlokzatok
11.	Kossuth Lajos utca 10/a.	595	góré	teljes objektum
12.	Kossuth Lajos utca 14.	560	volt tejcsarnok	épülettömeg, homlokzatok
13.	Kossuth Lajos utca 16.	5	vendégház	épülettömeg, homlokzatok
14.	Kossuth Lajos utca 18.	4/1	lakóház	épülettömeg, homlokzatok
15.	Kossuth Lajos utca 37.	531	óvoda	épülettömeg, homlokzatok
16.	Kossuth Lajos utca 59.	385/1	lakóház	épülettömeg, homlokzatok
17.	Kossuth Lajos utca 81.	366	lakóház	épülettömeg, homlokzatok
18.	Petőfi Sándor utca 29.	401	lakóház	épülettömeg, homlokzatok
19.	Petőfi Sándor utca 33.	399/1	lakóház	épülettömeg, homlokzatok
20.	Petőfi Sándor utca 35.	398/1	lakóház	épülettömeg, homlokzatok

1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái

A településen több leromlott állagú épület található, az ilyen ingatlanok környezete is leértékelődhet. Különösen aggasztó a műemléki védelem alatt álló római katolikus (volt rác-) templom leromlott állapota.

A helyi védelem alatt álló hagyományőrző épületeket a településképi arculati kézikönyv ajánlásai és a településkép-védelmi rendelet előírásai szerint kell felújítani.

1.15. Közlekedés

1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Alsónána község Tolna megye déli, Szekszárdi-dombsághoz tartozó részén fekszik.

A település Tolna megyében, Bátaszéktől 10 km, Szekszárdtól 13 km, Bonyhádtól 19, Bajától 29 km, Pécstől 58 km, Budapesttől 160 km távolságban található.

A település közúti kapcsolatai jónak mondhatóak. A település gerincét az 56. számú főútról Várdomb területén Mórággy felé leágazó 5602. sz. út jelenti. A község külterületét érinti még az 56. útból Decs szőlőhegynél kiágazó 5601. sz. Szálka – Mőcsény országos mellékút is.

Vasúti megállója (Mórággy-Alsónána) volt a községtől 3 km-re a Dombóvár–Bátaszék-vasútvonalon, ez azonban a kis kihasználtság miatt megszűnt. A község vasúti kapcsolattal a közelben Bátaszéken és Szekszárdon rendelkezik.

A településen áthaladó tranzit-forgalom nagysága nem nagy, de Mórággy és Bátaapáti felől Szekszárd felé a legrövidebb út Alsónánán át vezet, ebből kifolyólag Alsónánát mégis terheli átmenő-forgalom.

1.15.2. Közúti közlekedés

A település közlekedési hierarchiája kialakult, kiépítettségük azonban nem minden esetben elégséges a burkolatszélességet illetően. A kiszolgáló (lakó) utak, utcák némelyike a burkolat szélesség, illetve beépítési szélesség miatt csak egyirányú forgalom lebonyolítására alkalmas.

A csomópontok a forgalom figyelembevételével kerültek kialakításra.

1.15.3. Községi közlekedés

1.15.3.1. Közúti községi közlekedés

A településen helyi autóbusz közlekedés nincs. Távolsági autóbusz járatok áthaladnak a településen.

A község belterületén 3 iker-autóbusz-megálló található az 5602. út átkelési szakasza mentén:

- A Kossuth utcában Petőfi utcai elágazásánál;
- A községközponti teresedésen az evangélikus templom előtt;
- A Dózsa György utcában az Ady Endre utca torkolatánál.

A buszmegállók kiépítettsége, valamint a járatok gyakorisága megfelelő.

1.15.3.2. Kötőtpályás községi közlekedés

Az 50. sz. Dombóvár–Bátaszék-vasútvonalon közlekedő vonat Alsónánán a megállóhely kis kihasználtsága miatt jelenleg már nem áll meg. A legközelebbi működő vasútállomások Bátaszéken, illetve Szekszárdon találhatóak.

1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

A település jelenleg nincs bekapcsolva sem az országos, sem a regionális jelentőségű kerékpárút hálózatba, viszont a település területét az 5601. sz. út mentén érinti a Dombóvár – Bonyhád – Szálka – Alsónyék – Bata – (Dunaszekcső) között tervezett térségi kerékpárút.

A helyi kerékpárút szintén tervezett a hatályos településrendezési eszközökben, mely nyomvonala az 5602 út mentén Várdomb felől, az Alsónánai-patak mentén dél felé, majd a belterülettől délre ismét az 5602 út mentén Mórággy felé halad.

A településen a gyalogos közlekedés jellemzően a közutak mentén kiépített járdákon bonyolódik. Az egymáshoz közel, párhuzamosan futó hosszú utcák összekötésére több önálló gyalogút található.

1.15.5. Parkolás

A településen a községháza telkén található parkolót leszámítva kevés a parkolási lehetőség. Néhány gépjármű elfér az evangélikus templom előtti teresedésen, valamint a temető bejárata közelében.

1.16. Közművesítés

1.16.1. Víziközművek

1.16.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termásvíz hasznosítás)

Alsónána község vízművét az E.R.Ö.V. Zrt. Bátaszéki Üzemigazgatósága üzemelteti. A rendszer vízellátását 2 db mélyfuratú kút képzi, amelyből 1 db kút üzemel, 1 db kút tartalék szerepel.

A Dél-Tolna Aqua Projekt keretében több település vízművét a közelmúltban korszerűsítették elsődlegesen a vízminőség-javítási céllal, Alsónána azonban ebben nem volt érintett. Alsónána vízművénel jelenleg egy vas- és mangántalanító üzemel.

1.16.1.2. Szennyvízelvezetés

Alsónána község belterülete közüzemi szennyvízcsatorna hálózattal rendelkezik. Az összegyűjtött szennyvizet a bátaszéki szennyvíz-tisztítóban kezelik. A szennyvíztelepet az Egyesült Regionális Önkormányzati Víziközmű Zrt. üzemelteti. A szennyvíz biológiai tisztítása nitrifikációval, denitrifikációval, biológiai foszfor eltávolítással, kémiai foszfortalanítással, fertőtlenítéssel, iszapkomposztálással, és iszap-víztelenítéssel történik.

1.16.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A település belterületi csapadékvíz elvezetése túlnyomórészt nyílt árokrendszerrel történik. Nagy probléma nagy esőzések idején a nyugati irányból, a domboldalak felől a belterületre nagyrészt rendezetlenül lezúduló csapadékvíz. Ezt csak komplex vízrendezési terv keretében kidolgozott módon, övások rendszerrel lehetne kielégítő módon megoldani.

A csapadékvizek befogadója a község hossz tengelyében a Kossuth Lajos és Dózsa György utcák között folydogáló kis patak, mely a belterület keleti határán húzódó Nánai-patakba csatlakozik. A Nánai-patak Mórágyszéki közigazgatási területén torkollik a Lajvér-patakba. A Lajvér-patak Bába mellett ömlik a Szekszárd-Bátai-főcsatornába, majd a báti átemelőn keresztül jut a Dunába.

1.16.2. Energia

1.16.2.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)

A község villamos energia ellátását az E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati Zrt. biztosítja. A településen 5 db E.ON tulajdonú transzformátor állomás található.

Alsónána teljes belterületén kiépült a vezetékes földgáz-hálózat, melyet az E.ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt. biztosítja. A község a földgáz-energiát Mórágyszéki felől kapja, a sportpálya bejárájánál kiépített gázfogadó állomáson keresztül.

1.16.2.2. Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

A település energiagazdálkodása a jövőben a természeti adottságoknak köszönhetően jelentős változáson mehet keresztül. Az elektromos áram előállítására a megújuló energiák: a biomassza, a

szél-, nap-, víz és a geotermikus energia alkalmazása jöhet számításba.

Alsónánán az éves napfénytartam átlagosan 2000 óra körül alakul, ami jelentős részben elegendő a fűtés és a használati melegvíz előállításához. A szélenergia hasznosítása sem zárható ki a térségben, illetve a geotermikus energia is mindenütt rendelkezésre áll. A háztartási méretű kiserőművek közüzemi hálózathoz való csatlakozását engedélyezi a szolgáltató.

A település intézményeinek megújuló energiaforrások alkalmazásával történő üzemeltetése a lakosság szemléletmód váltását is elősegíti a jövőben. Ez eredményezheti, hogy a háztartások energiaellátása is megújuló energiaforrások alkalmazásával történjen hosszútávon.

A településen a Községháza, a Művelődési Ház és a Bátaszéki Mikrotérségi Óvoda, Bölcsőde és Konyha Alsónánai tagintézményén helyeztek el napelemet.

1.16.2.3. Az önkormányzati intézmények energiahatákonysági értékelése

Alsónána településrendezési terve készítéséhez az alpont kidolgozása nem szükséges.

1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)

Alsónánán mindhárom mobilszolgáltató (Telekom, Telenor, Vodafone) vételi lehetősége megfelelő. A község területén a várdombi közigazgatási határ mellett, valamint a József Attila utca nyugati végén található átjátszó-torony.

Mindhárom szolgáltató 4G mobiltelefon, és internet szolgáltatást tud biztosítani Alsónána területén. A Telekom hálózatban jelenleg 107 áramkör üzemel, ebből 40 SAT TV.

Az elektronikus hírközlési létesítmények elhelyezésének területét a 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 26.§ (1) bekezdése szabályozza. A hírközlési építmények építésével, engedélyezésével kapcsolatos szabályokat az elektronikus hírközlési építmények elhelyezéséről és az elektronikus hírközlési építményekkel kapcsolatos hatósági eljárásokról szóló 20/2020. (XII. 18.) NMHH rendelet tartalmazza. Ennek alapján a hálózatengedélyes szolgáltatók hálózati rendszereit rögzíteni szükséges a településrendezési eszközök keretében készített infrastruktúra alátámasztó tervében, hogy a fennálló, illetve a tervezés hatására várhatóan keletkező konfliktusok feltárhatók legyenek. Az *elektronikus hírközlési építmények egyéb vonalas építményfajtákkal való keresztezését, megközelítését és védelmét a 8/2012. (I. 26.) NMHH rendelet rögzíti.*

1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)

1.17.1. Talaj

A község területén jelentős talajszennyező tevékenység nem folyik. A település belterülete szennyvízcsatornával ellátott.

Nagyüzemi szarvasmarha-tartás a külterületen lévő volt tsz-majorban folyik.

Hulladéklerakó, szennyvíztisztító-mű a község területén nincs.

Az egyetlen potenciális talajszennyezést a mezőgazdasági művelés vegyszer-használata jelenti.

1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek

Alsónána közigazgatási területét észak-déli irányban átszeli a Nánai-patak. A felszíni vizeket potenciálisan a lakossági és mezőgazdasági tevékenységen kívül egyéb szennyezés nem veszélyezteti.

A Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Tolna Megyei Szakaszmérnökség adatszolgáltatása értelmében a település területe nem része belvízvédelmi öblözetnek, az Igazgatóság kezelésében lévő vízi létesítmény, vízfolyás nem található.

Alsónána közigazgatási területének egésze az országos vízminőség-védelmi terület övezetébe tartozik. A település területe a Duna részvízgyűjtőn, az 1-15 Alsó-Duna jobb part vízgyűjtő gazdálkodási tervezési alegységen foglal helyet

A 27/2004. (XII. 25) KvVM rendelet melléklete alapján a település **érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen** fekszik. A település területét érinti Mórággy vízbazisvédelmi területe, azonban ezt határozattal nem jelölték ki, csak előzetesen határolták le.

1.17.3. Levegőtisztaság és védelme

A tiszta, egészséges levegő biztosítása alapvető emberi szükséglet. A levegő tisztaságának védelmét jogszabályok írják elő. A levegővédelmi követelményeket az országos és regionális környezetvédelmi, illetve társadalmi, gazdasági programok, tervek, a területfejlesztési, terület-és településrendezési tervek kidolgozása során, valamint az önkormányzatok környezetvédelmi programjaiban, a gazdálkodó szervezetek terveiben és a műszaki tervezésben - a külön jogszabályokban foglaltak szerint - érvényesíteni kell.

A légszennyezés a fűtésből, a mezőgazdasági és ipari eredetű tevékenységből, valamint a közlekedésből tevődik össze jellemzően a településen. Mivel a község földgázzal ellátott, és a szilárd tüzelésű fűtés csak a háztartások kis hányadára jellemző, a településen átmenő forgalom sem jelentős, így a levegő-minőség különösen kedvezőnek mondható. A légszennyezettség mértékére mérési adatok nem állnak rendelkezésre, de megállapítható, hogy a településen a levegő minősége jónak mondható.

A község külterületén lévő volt tsz-majorban tartanak szarvasmarhákat, ennek környezetében bűzhatás jelentkezhet.

1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés

A legjelentősebb környezeti zajforrások a közlekedési és az ipari jellegű tevékenységek, de a vendéglátás, szórakoztató tevékenységek, a háztartásokban használt gépek, berendezések, valamint egyéb emberi tevékenységek is ide tartoznak. A közlekedési zajterhelés szempontjából az 5602. számú országos mellékút a fő meghatározó zajforrás.

A zaj és rezgésvédelmi követelményeket a védendő létesítmények, területek besorolásának függvényében a környezeti zaj-és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM EÜM együttes rendelet I. számú melléklete szabályozza.

1.17.5. Sugárzás védelem

Nukleáris hazai létesítmények közül a Bábaapátiban létesített kis-és közepes aktivitású radioaktív hulladékok tárolója található Alsónána 10 km-es körzetében. A radioaktív hulladék-tároló 30 km-es körzete felülyelt terület.

17.6. Hulladékkezelés

A községben keletkezett hulladékot az ALISCA TERRA Regionális Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. Regionális Hulladékgazdálkodási Kft. szállítja a cikói hulladékártalmatlanító telepre. A településen a szelektív szemétygyűjtés megoldott. A közelben Bátaszéken működik hulladékudvar.

A település csatornázatlan ingatlanairól a szippantott szennyvizet a DPT Kft. gyűjti és szállítja el.

1.17.7. Vizuális környezetterhelés

Vizuális környezetszennyezést olyan építmények okozhatnak, amelyek kedvezőtlenül befolyásolják

a településképet, valamint a tájat. Ilyen építmények jellemzően a gyárkémények, adótoronyok, ipari tevékenységek tornyai.

A település közigazgatási területén a József Attila utcai temetőnél és Várdomb közigazgatási határán található olyan hírközlési tornyok, amely a tájképet jelentős mértékben kedvezőtlenül befolyásolják.

1.17.8. Árvízvédelem

A települések ár-és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet alapján a „B”, azaz az enyhén veszélyeztetett kategóriába tartozik.

1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

Alsónána településrendezési terv készítéséhez az alpont kidolgozása nem szükséges.

1.18. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)

A települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófa elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011. (XII. 29.) BM rendelet módosításáról szóló 61/2012. (XII. 11.) BM rendelet

1. számú melléklet értelmében Alsónána község **III-as katasztrófavédelmi osztályba** tartozik. A katasztrófavédelmi feladatok ellátása érdekében a Katasztrófavédelmi Igazgatóság lebiztosítás szükségességét írja elő Alsónána. A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet 2. sz. melléklete szerint a katasztrófavédelmi szempontból III. veszélyességi osztályba sorolt településeken az elégséges védelmi szint megletéhez a következők szükségesek:

- Riasztás
- Kockázatbecslésen alapuló lakosságvédelmi módszer
- A lakosság felkészítése
- Védekezés: polgári védelem megalakítása, önkéntesek bevonása
- Induló katasztrófavédelmi készlet tervezése.

A Dózsa Gy. u. 13.. szám alatti épületen található a település működőképes riasztó eszköze.

1.18.1. Építésföldtani korlátok

Tolna Megye Területrendezési Terv 3.11. melléklete szerint Alsónána földtani veszélyforrással érintett település. A földtani veszélyforrást a lösz-talajú domboldalakon az emberi beavatkozással létrehozott gyakran függőleges partfalak idővel létrejövő felszínmozgása jelenti, ami a belterületen épületeket is veszélyeztethet.

A megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság előírása alapján *a laza, löszös szerkezetű területeken építési engedély csak a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal szakmai véleményével* adható ki.

1.18.1.1. Alábányászott területek, barlangok és pincék területei

A település területén alábányászott területek, barlangok az eddig ismert adatok alapján nem találhatóak.

1.18.1.2. Csúszás-, süllyedésveszélyes területek

A település teljes közigazgatási területét érinti a megyei TrT földtani veszélyforrás terület övezete.

A község a Baranya Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztály adatszolgáltatása

alapján a *Felszínmozgásos területek kataszterében* az 5602. sz. út Várdomb – Alsónána közti szakasza környékén szerepel. A Bányakapitányság felhívta a figyelmet a felszínmozgás-veszélyes területek felmérésének szükségességére. A településrendezési eszközökhöz mérnökgeológiai szakvélemény készül, amely alapján a településszerkezeti terven pontosan feltüntetésre kerülnek az előbb bemutatott területek.

1.18.1.3. Földrengés veszélyeztetett területei

Alsónána településrendezési terv készítéséhez az alpont kidolgozása nem szükséges.

1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség

1.18.2.1. Árvízveszélyes területek

Lásd. 1. 17. 8. pontot.

1.18.2.2. Belvízveszélyes területek

A Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Tolna Megyei Szakasz-mérnöksége adatszolgáltatása alapján Alsónána közigazgatási területe nem minősül belvízzel veszélyeztetett településnek. Ennek ellenére az élő vízfolyások menti mélyfekvésű területeken a belvíz megjelenhet.

A Tolna Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság a belvízveszélyes területekre állandó építési tilalmat rendelt el.

1.18.2.3. Mély fekvésű területek

Alsónána mély fekvésű területei az a vízfolyások mentén található.

1.18.2.4. Árvíz és belvízvédelem

Lásd az 1.17.8. pontot.

1.18.3. Egyéb

Egyéb veszélyeztetettség a településen nem ismert.

1.18.3.1. Kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)

A község területén meredek lejtésű domboldalak, és a pincesorok, valamint a Kossuth, Petőfi és Dózsa György utcák egyes telkein meredek löszfalak található.

1.18.3.2. Mélységi, magassági korlátozások

Alsónána község területén a HM Légügyi Hivatal repülési vagy honvédelmi okokból magassági korlátozást nem írt elő. Azonban az 50, illetve 100 méternél magasabb építmények építési engedélyezési eljárásában a katonai légügyi hatóság szakhatóságként részt vesz.

1.18.3.3. Tevékenységből adódó korlátozások

Alsónána településrendezési terv készítéséhez az alpont kidolgozása nem szükséges.

1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely

A község területén a Baranya Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztály adatszolgáltatása alapján nincs érvényes bányatelek vagy hatósági engedélyek birtokában működő bányaüzem. Az Állami Ásványi Nyersanyag és geometrikus Energiavagyon Nyilvántartásban szerepel az Alsónána 0109/9 hrsz-ú földrészlet, ahol korábban homok kitermelést végeztek és a bányászat során nem került teljes mértékkel kitermelésre a megkutatása került ásványi nyersanyag. Előbbi alapján a település ásványvagyongazdálkodási övezettel érintett.

A település közigazgatási területén nagynyomású szénhidrogén szállítóvezeték halad át Várdombról Bonyhád felé.

1.20. Városi klíma

A településen városi klímáról érdemben nem lehet beszélni.

2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése

A vizsgálatok alapján a tényleges állapotok elemzése, egymásra hatásuk összevetése, folyamataik elemzése

- Az elvándorlás a településen is jelentkezik, de kisebb mértékben, mint a megyei átlag. A népesség viszonylag kismértékű csökkenése elsősorban a megyeszékhely közelségének köszönhető.
- Az öregedő lakosság és az elvándorlás következményeként elhanyagolt kertek, rossz állagú épületek találhatóak a községben – bár kisebb mértékben, mint a megyei átlag.
- A meglévő, részben kihasználatlan gazdasági területek és a tervezett gazdasági területek lehetővé teszik új vállalkozások megtelepedését, illetve a meglévők fejlesztését.
- A természeti, művi, kulturális örökség számbavétele, megóvása a helyi társadalmi kohézió erősödését is szolgálja.
- A település kedvező természeti és épített környezete lehetővé teszi a turizmus fejlődését.
- A település közmű-ellátottsága kielégítő, az újabb lakó-, gazdasági funkciók kialakításánál a meglévő hálózatok bővíthetők.
- A település alapfokú intézményellátottságánál cél a meglévő funkciók megtartása és fejlesztése.

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis

3.1.1. A folyamatok értékelése

Társadalom:

A község megalapításától kezdődően a környék egyik karakteres települése. A megyeszékhely közelsége ellenére a település népessége jelentős mértékben csökkent. A lakosság korösszetétele alapján öregedő, de a megyei átlaghoz képest a tendencia kisebb léptékű.

A népesség megtartására, a társadalom öregedő korösszetételének megfordítására az Önkormányzatnak helyi szinten lehetőségeihez képest folyamatosan törekednie kell.

Környezet:

A település külterületének egy kis része kiváló termőhelyi adottságú szántóterület. A mezőgazdasági terület egy jelentős részén nagyüzemi szőlőültetvények találhatók. Ezen felül a közigazgatási terület egésze tájképvédelmi területnek minősül.

Az épített környezet legjelentősebb örökségi elemei a műemlékek. Alsónána esetében a római katolikus templom az egyetlen műemlék.

A község egységes településképpel rendelkezik. A megyei átlaghoz képest alacsonyabb a lakatlan épületek aránya, de helyenként találhatók megüresedett, eladásra váró épületek is, amelyek egyben letelepedésre adnak lehetőséget.

A mezőgazdasági telephelyek nagyobb részben kihasználtak, a meglévő kihasználatlan épületekben viszont még új funkciók kialakítására van lehetőség.

Az Önkormányzat intézményeinek megtartása mellett fokozatosan fejleszti épületállományát, karbantartásukról anyagi lehetőségei függvényében gondoskodik.

Gazdaság:

A település fő profilja az agrárgazdálkodás. A rendszerváltozást követően az állattenyésztés háttérbe szorult. A legnagyobb arányban termesztett növények a kukorica, gabonafélék és a napraforgó. A szőlőhegyi területeken egy-két nagyüzemi léptékű szőlészet is működik.

Az ipari szektor nincs jelen a településen. Nagy szükség lenne a kisvállalkozások további megerősödésére. A helyben történő munkavégzésen kívül sokan ingáznak a megyeszékhelyre és a környékbeli városokba dolgozni.

A községben a turizmus is megjelent, amelyben Alsónána természeti adottságaira, épített örökségére tekintettel komoly lehetőségek rejlenek.

3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

Gyengeségek:

Társadalom

A település lakossága előregedő, a jól képzett fiatalok elvándorolnak a településről.

Szélesedik a társadalmi szakadék a településen élők rétegei között.

Környezet

Lakásállomány előregedése.

A községben a csapadékvíz-elvezetés kiépítettsége és az utak, járdák állapota nem megfelelő.

A belterületen lévő légvezetékek kedvezőtlenül hatnak a településképre.

Gazdaság

A mezőgazdasági termékek helyben történő feldolgozása, késztermékek előállítása, értékesítése nincs arányban az ezekben rejlő lehetőségekkel.

A gazdasági területek, vállalkozásra alkalmas területek csak részben kihasználtak.

Erősségek:

Társadalom

A megyeszékhely közelségének köszönhetően új családok részéről érezhető a letelepedési szándék.

Környezet

A település kedvező földrajzi adottságokkal, ártalmaktól mentes környezettel rendelkezik.

A település közigazgatási területén több figyelemre méltó helyi és országos szinten is fontos épített örökség található.

A belterületen rendezett lakóterületek találhatók.

Gazdaság

A község kedvező közlekedés-földrajzi helyzetben van: autópálya és főút halad el a település közelében (Bátaszék és Várdomb területén).

A településen új vállalkozások számára alkalmas gazdasági területek találhatók.

Lehetőségek:

Társadalom

Munkahelyek teremtésével, a települési alapfunkciók megerősítésével, továbbiak kialakításával a település népessége megtartható.

A civil kezdeményezésekbe szükséges a fiatalok bevonása a közösségi kohézió erősítése, fejlesztése érdekében.

Környezet

A megújuló energiaforrások alkalmazása a közösségi intézmények, a háztartások, a gazdasági rendeltetésű létesítmények energia ellátásánál.

A település lakókörnyezetének fejlesztése: utcák útburkolatának javítása, csapadékvíz elvezetés megoldása.

A kerékpáros közlekedés fejlesztése a település lakóinak közlekedési biztonságának növelése, valamint a turizmus fejlesztése érdekében.

Gazdaság

A település a nagyobb léptékű fejlesztési elképzeléseit elsősorban pályázati támogatások igénybevételel tudja megvalósítani. A támogatások súlyponti területe a gazdaságélénkítés, amiből helyi fejlesztések is megvalósíthatók.

A programturizmus erősítése céljából kapcsolódás a környék településeinek rendezvényeihez.

Veszélyek:

Társadalom

A település lakosságának további öregedése. A képzett, munkaképes lakosság elvándorlása.

Környezet

Felszínmozgásos belterületi részek.

A kihasználatlan gazdasági területek, telephelyek negatívan befolyásolják a településképet. Elhanyagolt, műveletlen szőlőhegyi területeken tájidegen növényfajok megtelepedése.

Gazdaság

A nagytáblás mezőgazdasági művelésen alapuló vállalkozások miatt a gazdaság egysíkúvá válhat.

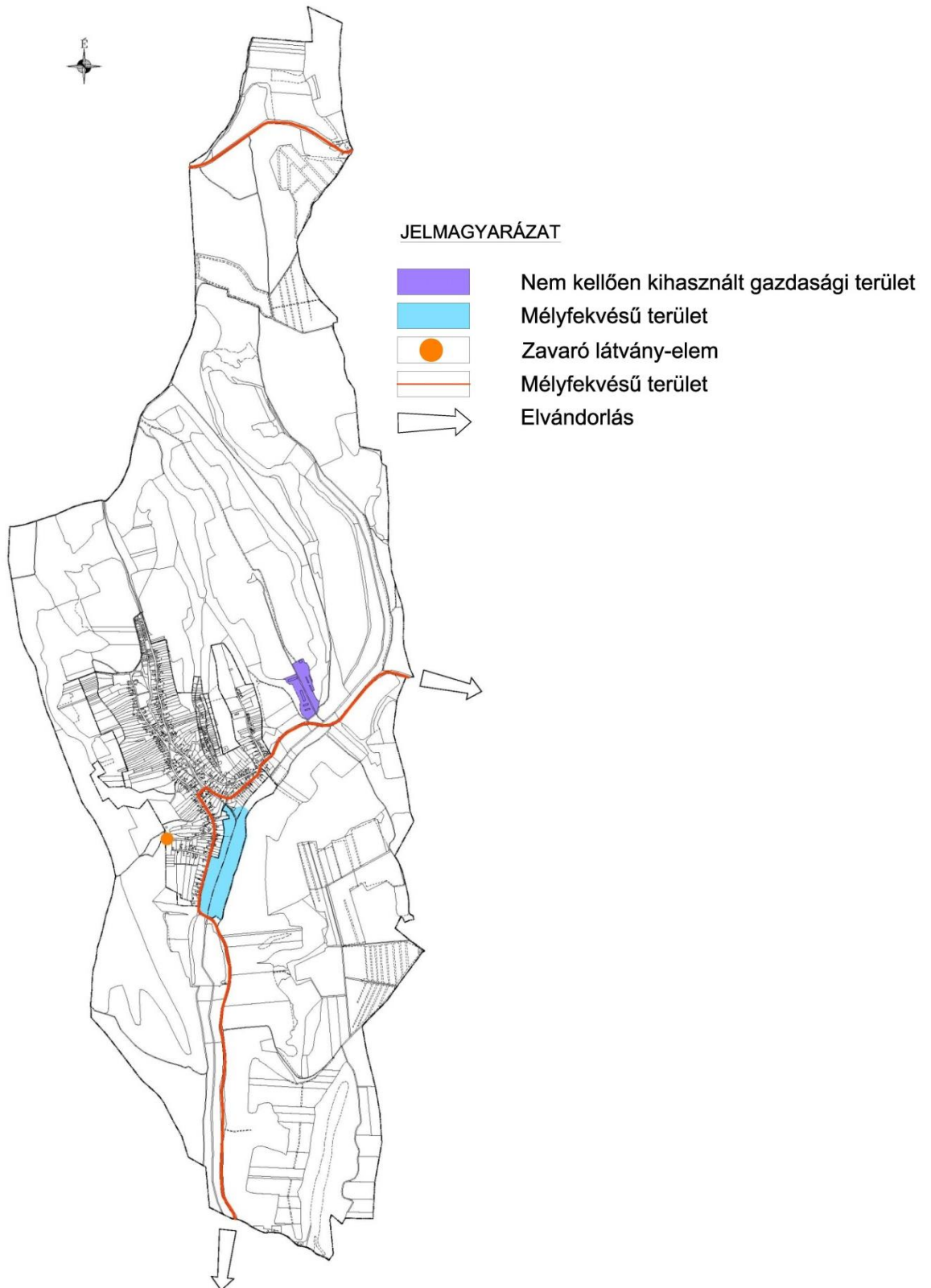
A kisvállalkozások versenyképessége tovább romlik.

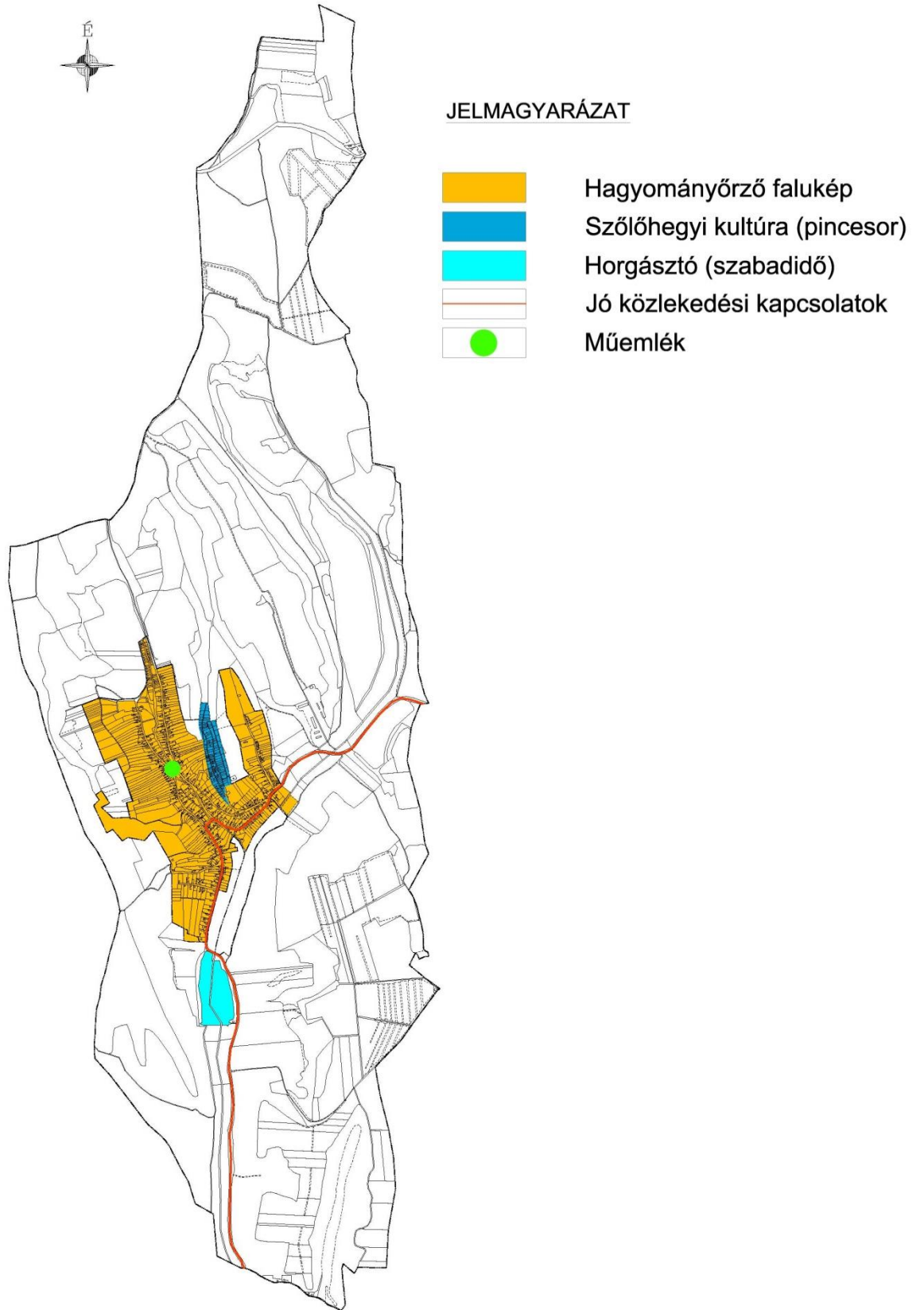
3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata

A településrendezési tervben a geomorfológiai-, vízföldrajzi-, természetvédelmi-és örökségvédelmi szempontokat szem előtt kell tartani. Az Önkormányzat által kitűzött és jóváhagyott településfejlesztési célok számára szükséges területeket és infrastruktúra hálózatokat a településrendezési tervekben biztosítani kell. A biztonságos, élhető lakókörnyezet biztosítása az Önkormányzat feladata, aminek kialakítását a településrendezési eszközök segítik.

3.2. Problématérkép/értéktérkép

A település problémáinak és értékeinek összefoglalója térképi formában, a területi lehetőségek és korlátok térképi ábrázolása

Értéktérkép – átnézet

3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

3.3.1. településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása

Belterület

Alapvetően a község belterülete tartozik ide. Itt helyezkednek el a közintézmények és egyes szolgáltató funkciók is. A telekszerkezet és a telkek beépítési módja, illetve egyes népi jellegű lakóépületek még őrzik a 19. századi településképet. A terület bővítésére a fogyó népességszám miatt nincs különösebb igény.

Szőlő kultúra

Itt jellemzően nagyüzemi művelésű szőlőterületek találhatóak, amelyek a település külterületi karakterét jelentősen meghatározzák.

Üzemi terület

Ide sorolható a belterülettől keletre fekvő volt tsz-major, illetve a belterület délnyugati részén egy új borászat létesítésére kijelölt kereskedelmi-szolgáltató terület is. A jelenleg hatályos rendezési terv egy új gazdasági területet jelölt ki a belterülettől délre – ennek megvalósulása azonban bizonytalan.

Agrár területek

Ebbe a településrészbe a község szántó, gyep és szőlő-gyümölcsös területei tartoznak. A községben tanyák, külterületi lakott helyek nincsenek.

Erdő területek

Az erdő jellegű településrész kategóriába a település erdő-területei tartoznak. A gyengébb minőségű, nehezen művelhető agrár-területek egy része várhatóan erdősödik, így e településrész területi kiterjedése várható.

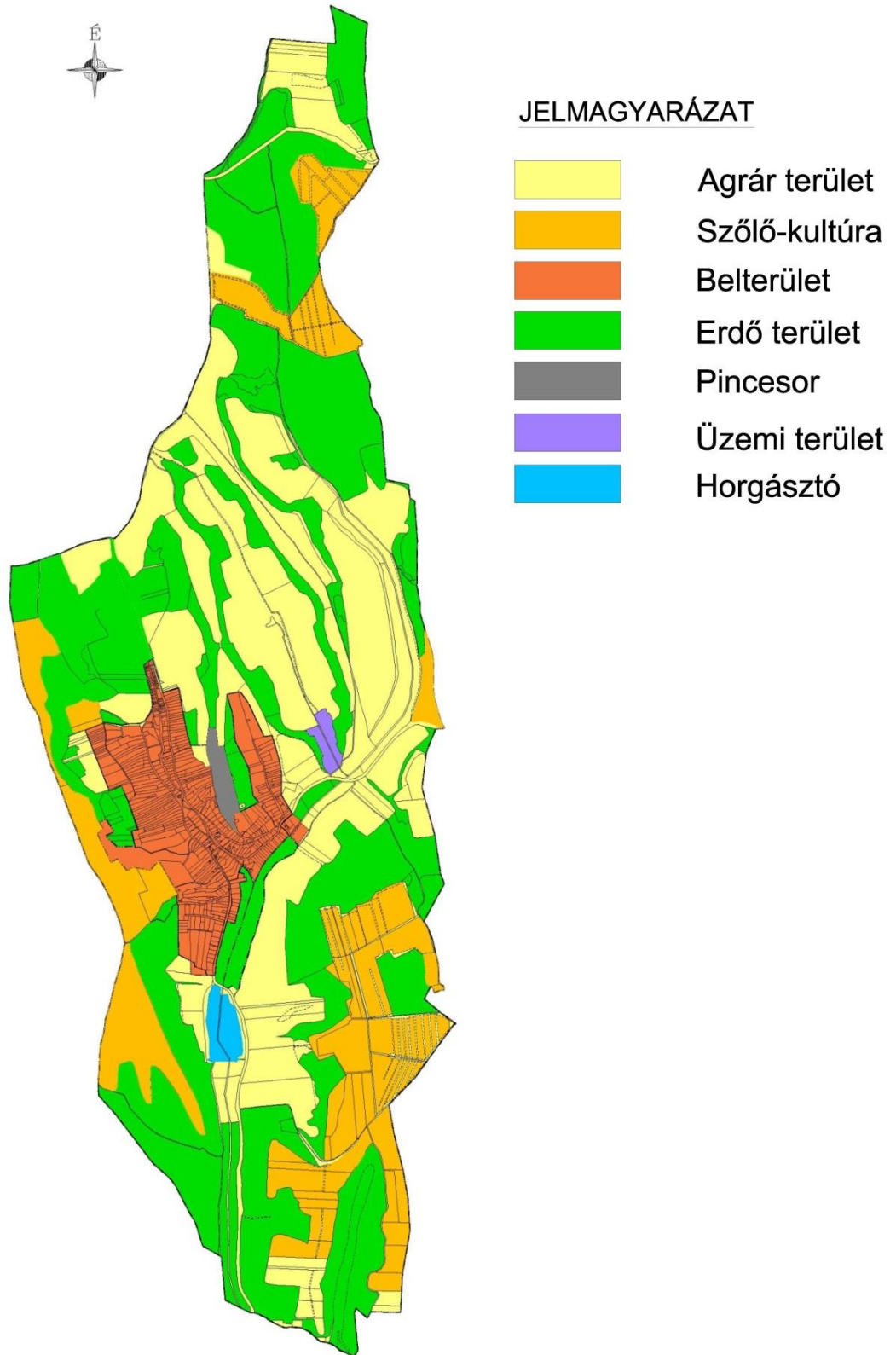
Pincesor

A belterület keleti részén, a Petőfi utcától keletre kialakult, sűrűn beépített, aprótelkes pincefalu tartozik ide.

A pincefaluban csak présházak és pincék sorakoznak, a szőlőt más területen (pl. a várdombi, decsi és alsónyéki szőlőhegyen művelik.) A pincefalu területén hétvégi házak is megjelentek. A turizmus szempontjából fontos lenne a pincesorok hagyományőrző építészeti jellegének megóvása illetve esetenként visszaállítása.

Horgásztó

A belterülettől délre fekvő, rekreációs és szabadidő-hasznosításra szánt horgásztó és környéke tartozik ide. Jelenleg a tónál nincs horgászási lehetőség.

3.3.2. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése

A Központi Statisztikai Hivatal (továbbiakban: KSH) a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján nyilatkozott 2019. 09. 06-án kelt üzenetében, hogy a településen nem található szegregátum, illetve szegregációval veszélyeztetett terület.

A Korm. rendelet szerint azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül eléri, illetve meghaladja az adott településtípusokra vonatkozó határértéket.

3.3.3. Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése

A település nem rendelkezik egyéb szempontból beavatkozást igénylő területekkel.

*Megjegyzés: A Kr. mellékletében szereplő tartalmi követelmények 1.7.2., 1.9.5., 1.10.1., 1.10.4., 1.10.5., 1.10.7., 1.11., 1.14.1.2., 1.14.4., 1.14.6.6., 1.14.6.8., 1.16.2.3., 1.18.1.1., 1.18.1.3., 1.18.2.1., 1.18.3.3., 1.20. számú fejezetek Béres István települési főépítész 2019. november 25 -én kelt nyilatkozata alapján nem kerültek kidolgozásra.